

Bedömagruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 8 Mittuniversitet

Huvudområde	Examensnivåer
Folkhälsovetenskap	Högskole- kandidat-, magister- och masterexamen
Idrottsvetenskap	Högskole- kandidat-, magister- och masterexamen
Rehabiliteringsvetenskap	Högskole- kandidat-, magister- och masterexamen

Bedömagrupp kluster 8

Ordförande, extern bedömare, Umeå universitet	Urban Janlert
Utvärderingsansvarig, Linnéuniversitetet	Bo Carlsson
Bitr. utvärderingsansvarig, Karlstads universitet	Ulla-Britt Eriksson
Bitr. utvärderingsansvarig, Mittuniversitetet	John Selander
Extern bedömare, Umeå universitet	Josef Fahlén
Arbetslivsrepresentant, Region Värmland friskvård	Birgitta Sjökvist
Studentrepresentant, Karlstads universitet	André Thorslund
Studentrepresentant, Linnéuniversitetet	Sofie Petersson
Studentrepresentant, Mittuniversitetet	Frida Lindberg

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	2
2 Inledning	3
3 Huvudområde Folkhälsovetenskap	6
3.1 Sammanfattning och reflektioner	6
3.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet	6
3.2.1 Kandidatexamen	7
3.2.2 Magisterexamen	15
3.2.3 Masterexamen	20
4 Huvudområde Idrottsvetenskap	25
4.1 Sammanfattning och reflektioner	25
4.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet	26
4.2.1 Kandidatexamen	27
4.2.2. Magisterexamen	34
5 Huvudområde Rehabiliteringsvetenskap	42
5.1 Sammanfattning och reflektioner	42
5.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet	43
5.2.1 Kandidatexamen	44
5.2.2 Magisterexamen	47

1 Sammanfattning

Det finns flera goda exempel att lyfta fram när det gäller Mittuniversitetets utbildningar i folkhälsovetenskap, idrottsvetenskap och rehabiliteringsvetenskap. På lärosätet centralt finns en handlingsplan för strategiskt jämställdhetsarbete. Nyligen har också ett formellt pedagogiskt meriteringssystem införts. Ungefär hälften av Mittuniversitetets studenter studerar på distans.

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena bedöms utbildningarnas förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara övervägande hög. I några avseenden är måluppfyllelsen mycket hög. Bedömarens skattning av examensarbeten på kandidatnivå i idrottsvetenskap uppvisar dock brister avseende en avgränsad kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen och likaledes en avgränsad kunskap om områdets vetenskapliga grund. Studenternas upplevelser av rättsosäker examination bör vidare kunna åtgärdas.

Bedömarens grupp finner att huvudområdena folkhälsovetenskap, idrottsvetenskap och rehabiliteringsvetenskap överlag vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Huvudområdena har nära anknytning till den forskning som bedrivs vid lärosätet. Lärosätet erbjuder regelbundet workshops kring pedagogisk utveckling för undervisande personal. Dock förekommer brister vad gäller högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens. Lärosätet behöver därför arbeta vidare med att stärka lärarens pedagogiska kompetens och deras tillgång till fortlöpande pedagogisk utveckling.

Bedömarens grupp finner vidare att ämneskollegierna för folkhälsovetenskap och idrottsvetenskap bör se över och utveckla programmets kontakter och samverkan med arbetslivet för att stärka kopplingen mellan utbildningsinnehåll och arbetsmarknaden. Rehabiliteringsvetenskap å andra sidan, som är mer praktikinärlig och har en bra koppling till arbetslivet, har en utmaning i att utveckla ämnets vetenskapliga grund. Idrottsvetenskaps studeranderepresentanters uttryckta allmänna oro för utbildningens relevans bör tas på allvar.

Av intervjuerna med studeranderepresentanterna framgår att studenterna överlag är tillfreds med sina möjligheter till inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen. Studerandeflytandet betonas även i självvärderingarna men kan enligt bedömarens mening utvecklas genom bl.a. inrättande av programråd för alla utbildningar och höjning av kursutvärderingarnas svarsfrekvens.

Efter att ha tagit del av ämnens självvärderingar, ett antal examensarbeten på kandidat-, magister- och master nivå samt genomfört intervjuer med lärare, institutionsledning och studentrepresentanter är bedömarens grupp övergripande uppfattning att mycket fungerar väl inom de utvärderade ämnena men också att vissa förbättringsåtgärder kan, bör och måste vidtas. Förhoppningsvis kan denna rapport vara ett stöd och en inspiration i det fortsatta kvalitetsarbetet för Mittuniversitetets utbildningar i folkhälsovetenskap, idrottsvetenskap och rehabiliteringsvetenskap.

2 Inledning

Inom ramen för ett nytt nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning ska varje lärosäte numera själv svara för den kvalitetssäkring av utbildning som tidigare genomfördes av Universitetskanslersämbetet/Högskoleverket¹. Det innebär att varje lärosäte ska forma ett eget system för kvalitetssäkring av både resultat- och kvalitetsutveckling. Universitetskanslersämbetet ska istället pröva examenstillstånd, utvärdera lärosätenas kvalitetssäkringssystem, utvärdera ett urval av utbildningar och genomföra tematiska utvärderingar.

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Mittuniversitetet har beslutat att samverka kring det nya utvärderingssystemet. Samarbetet benämns Treklövern och styrs av en ledningsgrupp som består av en vice-/prorektor och en studentrepresentant från varje lärosäte. För det praktiska arbetet finns också en beredningsgrupp som förbereder och stödjer utvärderingarna under arbetets gång. Beredningsgruppen består av handläggare och studentrepresentanter från de tre lärosätena. Grunden för samarbetet är Sveriges universitets- och högskoleförbunds rekommendationer som anger att i utvärderingarna ska studenterna och deras studiegång vara i fokus². Utvärderingarna ska ta fasta på resultat, förutsättningar och processer, liksom sådant utbildningsnära kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete, som anges i *Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*³ samt Högskolelagen⁴ och Högskoleförordningen⁵. I dessa specificeras bland annat nationella examensmål samt den formella grunden för kvalitetsarbetet, till exempel vad gäller studentinflytande.

Utvärderingen har genomförts av en bedömargrupp bestående av en utvärderingsansvarig och en studentrepresentant från respektive universitet och dessutom en arbetslivsrepresentant och två externa bedömare. Arbetet har bedrivits under höstterminen 2019 och vårterminen 2020. Utvärderingsuppdraget har bestått i att bedöma huruvida utbildningar, som leder till examen, ger studenterna de förutsättningar som krävs för att nå de uppsatta utbildningsmålen, men också att bedöma studenternas faktiska måluppfyllelse. Granskningarna har också haft i uppdrag att bidra till lärosätenas egna kvalitetsutvecklingsarbete.

¹ Universitetskanslersämbetet: Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag. Stockholm 2015. Rapport 2016:15

² Sveriges universitets- och högskoleförbund: Slutrapport från SUHF:s expertgrupp för kvalitetsfrågor 2014-2015. U.o. 2015

³ Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). (2015). Brussels, Belgium.

⁴ SFS 1992:1434

⁵ SFS 1993:100

Gruppen har haft två fysiska möten och däremellan ett flertal möten via videolänk. Utöver detta har gruppen kommunicerat via mejl.

Bedömningarna baseras på fastställda bedömningskriterier och har gjorts utifrån genomläsning och värdering av självvärderingar och studenters självständiga arbeten samt intervjuer med utsedda studentrepresentanter, berörda lärare och institutionsledningar. Inga skriftliga underlag från studentkårer har förelegat. De självständiga arbetena framstår i detta sammanhang som den källa som bäst representerar de faktiska studieresultaten. Såväl självvärderingar som intervjuer med lärare och institutionsledning kan färgas av att de inblandade själva är en del av den verksamhet som utvärderas, vilket delvis är en styrka men kan också innebära en viss partiskhet. Studentrepresentanter har inte funnits för alla huvudområden och är utsedda på litet olika sätt – vanligen med hjälp av studentkår eller kursledning. Det är svårt att veta hur representativ studentrepresentanten är. Sannolikt har de som är mest engagerade i utbildningsfrågor deltagit.

Bedömggruppen har läst och bedömt fem självständiga arbeten per huvudområde och examen där ett tillräckligt antal arbeten godkänts under den senaste treårsperioden. De självständiga arbetena har valts ut slumpmässigt. Högskoleförordningens examensmål har använts som underlag för bedömningen av de självständiga arbetena. Från vardera kategorin kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt valde bedömggruppen ett eller flera examensmål (vilka examensmål som valdes framgår av text intill tabellen för måluppfyllelse som inleder varje examinationsnivå som granskats). Måluppfyllelse bedömdes med en poängskala 1–3 enligt följande tabell:

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

Bedömningen av målet att genomföra uppgifter inom givna tidsramar har dock varit problematiskt. Bedömggruppen har därför valt att inte bedöma examensmålet F2 för kandidatexamen, eftersom detta mål enbart handlar om att genomföra uppgifter inom givna tidsramar, vilket för utanförstående bedömare är svårt. Vi lutar oss mot

Universitetskanslersämbetet senaste version av "Rättssäker examination"⁶ där man framhåller: "Det är praxis att en student som inte blir färdig med examensarbetet under kurstiden får, inom rimliga gränser, handledning till dess arbetet är färdigt." Eftersom alla granskade examensarbeten, såvitt vi förstår, är sådana som färdigställts och godkänts, utgår vi alltså från att uppsatserna är slutförda inom givna tidsramar.

Bedömaregruppen har bestått av nio personer:

Bo Carlsson, utvärderingsansvarig, Linnéuniversitetet. Professor i idrottsvetenskap

Ulla-Britt Eriksson, biträdande utvärderingsansvarig. Universitetslektor i folkhälsovetenskap, Karlstads universitet

Josef Fahlén, extern representant. Universitetslektor i idrottspedagogik, Umeå universitet

Urban Janlert, ordförande, extern representant. Professor emeritus i folkhälsovetenskap, Umeå universitet.

Frida Lindberg, studentrepresentant. Student i Hälsa och rehabilitering i arbetslivet, Mittuniversitetet

Sofie Petersson, studentrepresentant. Student i Coaching & sportmanagement, Linnéuniversitetet

John Selander, biträdande utvärderingsansvarig, Mittuniversitetet. Professor i rehabiliteringsvetenskap

Birgitta Sjökvist, arbetslivsrepresentant. Verksamhetschef, Friskvården i Värmland

André Thorslund, studentrepresentant. Student i Idrott och hälsa, Karlstads universitet.

Vid bedömningen av de tre universiteterna har utvärderingsansvarig respektive studentrepresentant från det egna universitetet inte deltagit.

Till sin hjälp har bedömaregruppen haft stöd från Eva Öster, Petra Nilsson och Åsa Wågman, samordnare respektive utredare vid Linnéuniversitetet, Martin Sundqvist, handläggare vid Karlstads universitet och Anna Scherdin, handläggare vid Mittuniversitetet. Vi har dessutom fått kommunikationsstöd från Christina Karlsson, Linnéuniversitetet.

Bedömaregruppen vill i detta sammanhang tacka för handläggarstöd och samordning och också rikta ett varmt tack till alla lärare, administratörer, institutionsledningar och studenter som medverkat vid platsbesöket på Linnéuniversitetet och de videolänk-intervjuer som genomfördes med representanter från Karlstads universitet och Mittuniversitetet. Arrangemangen har fungerat mycket väl och vi är tacksamma för all den hjälp och alla de insatser som möjliggjort arbetet och bidragit att det även för utvärderingsgruppen varit en stimulerande och lärorik uppgift.

⁶ Universitetskanslersämbetet: Rättssäker examination. Fjärde upplagan. Stockholm 2020.

3 Huvudområde Folkhälsovetenskap

3.1 Sammanfattning och reflektioner

Ämnet folkhälsovetenskap etablerades år 2005 i samband med att Mitthögskolan blev Mittuniversitetet och är placerat på universitetets campus i Sundsvall.

Folkhälsovetenskap erbjuder tre utbildningsprogram, vilka leder till kandidat-, magister- och masterexamen. De nuvarande programmen är nystartade under vår- och höstterminen 2019 men bygger delvis på tidigare program i hälsovetenskap, där folkhälsovetenskap var en av två inriktningar. Samtliga program drivs på distans utan fysiska träffar och ges i samverkan med andra lärosäten.

Det treåriga folkhälsovetenskapliga programmet om 180 högskolepoäng, som leder till *kandidatexamen* startade vårterminen 2019 i samarbete med Högskolan i Halmstad. Programmet kommer att vara färdigbyggt hösten 2021. De kurser, som ges av Mittuniversitetet står för 97,5 högskolepoäng av de 180, som leder till examen.

Magisterprogrammet i folkhälsovetenskap om 60 högskolepoäng, som leder till *magisterexamen* startade med nuvarande benämning höstterminen 2019. Programmet ges på halvfart och med visst samarbete med Högskolan i Gävle, som ger en av kurserna om 7,5 högskolepoäng.

Masterprogrammet om 120 högskolepoäng, som leder till *masterexamen*, startade med nuvarande benämning höstterminen 2019 och ges till viss del i samarbete med Högskolan i Gävle. Programmet ges på halvfart och samläses under de två första åren med magisterprogrammet.

3.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Det finns flera goda exempel att lyfta fram när det gäller Mittuniversitetets utbildningar i folkhälsovetenskap. Måluppfyllelsen för de självständiga arbetena är i genomsnitt hög eller mycket hög för samtliga utvalda mål. Bedömargruppen anser även att det finns en god koppling mellan forskning och undervisning och att man använder sig av en variation av undervisnings- och examinationsmetoder. Olika digitala lösningar och nya sätt att aktivera studenterna har utvecklats. Att ge utbildning på distans möjliggör för studenter bosatta på olika håll i Sverige och även utomlands att genomföra utbildningen. Utbildningarna på såväl grund- som avancerad nivå uppvisar också ett högt söktryck. Ett alumni system för att kunna följa upp, hur det går för studenterna efter avslutad utbildning, planeras och kommer att möjliggöra återkoppling till ämnet på utbildningens användbarhet för studenter och samhället.

Efter att ha tagit del av huvudområdets självvärdering, ett antal examensarbeten på kandidat-, magister- och masternivå samt genomfört intervjuer med berörda lärare, institutionsledning och studentrepresentant är bedömargruppens övergripande

uppfattning att mycket fungerar väl inom folkhälsovetenskap på Mittuniversitetet men också att vissa förbättringsåtgärder kan, bör och måste vidtas.

Bedömargruppens uppfattning är att det bedrivs ett aktivt arbete med jämställdhetsfrågor vid Mittuniversitetet och vid folkhälsovetenskap, men samtidigt kan ämnet göra mer för att säkerställa ett jämställdhetsperspektiv mellan kvinnor och män i såväl utformning som genomförande av utbildningen.

Av självvärderingen framgår att man på ämnesnivå saknar studentrepresentanter i beslutande och beredande organ. Programråd har startats på grundnivå men saknas på avancerad nivå. Bedömargruppen anser det därför angeläget att ämnet säkerställer studentrepresentation på samtliga nivåer för att möjliggöra studenters inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen. Ämnet bör även hitta vägar att höja svarsfrekvensen på kursutvärderingarna för att öka deras användbarhet för kursutveckling samt hitta system för att kommunicera med studenterna hur deras synpunkter tagits tillvara.

Vidare bör kontakten med arbetslivet utvecklas för att säkerställa utbildningens användbarhet för studenter och samhället.

Mittuniversitetet har nyligen infört ett formellt pedagogiskt meriteringssystem, vilket bedömargruppen ser som positivt. Dock vill vi samtidigt framhålla vikten av att samtlig undervisande personal har adekvat högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens och tillgång till fortlöpande pedagogisk utveckling.

3.2.1 Kandidatexamen

Det folkhälsovetenskapliga programmet om 180 högskolepoäng startade vårterminen 2019 i samarbete med Högskolan i Halmstad och är färdigbyggt höstterminen 2021. Undervisningen ges på distans utan fysiska träffar. Mittuniversitetet står för 97,5 av de 180 högskolepoängen för kandidatexamen.

Tidigare fanns kandidatprogrammet Folkhälsa, samhälle, projektledning om 180 högskolepoäng. Kursen Folkhälsovetenskap GR (C) om 30 högskolepoäng innefattande ett självständigt arbete om 15 hp ges som fristående kurs, vilket innebär att filosofie kandidatexamen och kandidatexamen i folkhälsovetenskap kan utfärdas. Denna kurs fanns inom tidigare kandidatprogram och den ges som fristående kurs tills den får sin naturliga plats i det nya programmet, vilket sker höstterminen 2021. Sedan år 2017 har 7 studenter tagit ut en filosofie kandidatexamen och 7 studenter har tagit ut en kandidatexamen. Självvärderingen bygger därför även på erfarenheter från tidigare program och kurser.

Måluppfyllelse kandidatexamensarbeten

Lärandemål Kandidatexamen

K1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,

K2: visa kunskap om tillämpliga metoder inom området

K3: visa fördjupning inom någon del av området,

K4: orientering om aktuella forskningsfrågor.

F1: visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem

V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter.

Tabell 1. Bedömargruppens skattning av måluppfyllelse av fem slumpvis framtagna kandidatexamensarbeten (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse)

Mål	K1	K2	K3	K4	F1	V1
	2	2	2	2	2	3
	2	1	3	2	2	2
	1	1	1	1	1	1
	3	3	3	2	2	2
	2	2	3	2	2	2

Kolumngenomsnitt

2	2	2	2	2	2	2
---	---	---	---	---	---	---

Bedömningen av måluppfyllelse, som framgår av tabell 1, visar genomsnittligt hög måluppfyllelse för alla sex bedömda lärandemål (kolumngenomsnitt). Dock skiljer sig bedömningen åt vad gäller de enskilda arbetena. Ett av arbetena har bedömts ha genomgående bristande måluppfyllelse för alla lärandemål. Ytterligare ett arbete har bedömts ha bristande måluppfyllelse vad gäller lärandemålet att *visa kunskap om tillämpliga metoder inom området* (K2). Bristerna består i att vald metod är oklart beskriven vad gäller såväl datainsamling som analys, val av metod ej har motiverats samt att vissa använda begrepp ej har definierats. Övriga bedömda arbeten har för enstaka eller flera examensmål hög eller mycket hög måluppfyllelse. Tre arbeten har bedömts ha mycket hög måluppfyllelse avseende lärandemålet *visa... fördjupning inom någon del av området* (K3) med visad gedigen genomgång av och mycket god insikt i det aktuella kunskapsläget inom det valda området för studien.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Kommentarerna grundar sig på självständiga arbeten, självvärderingar och intervjuer.

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena ovan bedöms utbildningens förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara hög. Det betyder att de faktiska studieresultat som uppvisas i examensarbetena motsvarar de förväntade studieresultaten.

Det folkhälsovetenskapliga programmet, som leder till kandidatexamen startade vårterminen 2019, vilket innebär att det är för tidigt att förutsäga hur väl utbildningen kommer att nå upp till kraven i högskolelagen och högskoleförordningen. I självvärderingens redovisas de kurser, som ingår i programmet och som beskriver länkningen mellan utbildningens innehåll och kraven i högskolelag och högskoleförordning. I målmatrisen har måloppfyllelsen för de olika kurserna i programmet bedömts och enligt självvärderingen ser programmet ut att ha goda förutsättningar att uppnå målen i högskoleförordningen. Om de faktiska studieresultaten därmed motsvarar de förväntade studieresultaten i alla delar går ej att fullt ut bedöma. C-kursen, där de bedömda examensarbetena ingår, ges som fristående kurs tills programmet är färdigbyggt. De faktiska studieresultaten, som uppvisades i examensarbetena motsvarade de förväntade studieresultaten. Därmed finns också enligt bedömargruppen förutsättningar att programmet kommer att kunna nå målen i högskoleförordningen.

Det finns dock en del skrivningar som väcker frågor. En första sådan är hur utbildningsgivaren kan säkerställa studenters självständighet, inflytande och ansvar när examensarbeten styrts att genomföras inom ramen för ämnets tre forskningsprofiler. En annan fråga som väcks är hur tanken bakom spridningen av konstruktiv länkning mellan kurser ser ut, när en kurs träffar alla mål såsom C-kursen. Enligt självvärderingen finns dock en viss medvetenhet om detta. Det försvaras med att studenterna antas till denna kurs från olika lärosäten, har olika teoretisk förankring i huvudområdet och därigenom olika förmåga att koppla sitt valda ämne till huvudområdet och att detta delvis beror på att kursen ges som fristående kurs. I ett försök att säkerställa att studenterna besitter ett vetenskapligt förhållningssätt inför C-uppsatsarbetet har därför kursen inletts med ett självvärtande diagnostiskt prov med direktåterkoppling angående ev. behov av repetition av kurslitteratur. I självvärderingen visas hur de faktiska studieresultaten på denna del uppnåts genom att cirka 80 procent av studenterna blir godkända vid första tentamenstillfället, då de vetenskapsteoretiska delarna tenteras vid en skriftlig salstentamen, vilket visar en godtagbar genomströmning och att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten.

Enligt självvärderingen har vissa kursansvariga frihet att utforma kurser utifrån vad som fungerar "utifrån ämnesdidaktiken". Den fråga som väcks hos bedömaregruppen blir, hur man då kan säkerställa länkning till nationella examensmål.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Samtliga kurser går på distans och ges utan fysiska träffar. Av självvärderingen framgår att den pedagogiska grundsyn, som undervisningen bygger på är en konstruktivistisk idéinriktning innebärande att kunskap konstrueras via studentens egna (tanke)aktiviteter. Vidare skriver man att lärandet främjas av dialog och testande av idéer. Därför har man en variation av undervisningsmetoder och har utvecklat ett antal övningar för att studenterna ska få möjlighet att testa, träna på och även misslyckas med olika aktiviteter såsom att konstruera enkäter, genomföra, bearbeta och sedan beskriva resultatet med deskriptiv statistik och helst bivariata analyser. En individuell återkoppling sker, som fokuserar på hur studenten kan gå vidare i sitt lärande.

Att ge utbildning på distans har såväl för- som nackdelar. En utmaning är att få till dialog mellan studenten, de andra studenterna och lärarna. Inom lärargruppen försöker man ta tillvara olika digitala lösningar för distansstudier och att utveckla nya sätt att aktivera studenterna. Därför har flera kurser lagts upp kring olika diskussionsforum och även gruppdiskussioner online.

Bedömaregruppen ser det som positivt att en variation av undervisningsmetoder har utvecklats för att främja studenters lärande och ser den individuella återkopplingen som avgörande för lärandet. Även de intervjuade studentrepresentanterna upplever undervisningen som varierad och att en del av lärandet är att få testa och även göra misstag.

Examination är också ett lärtillfälle och studenter lär och tar till sig kunskap på olika sätt varför en större variation i examinationsformerna för att främja lärande hos studenterna skulle kunna utvecklas. Bedömaregruppen ser positivt på ambitionen att utveckla en akademisk seminariekultur med fördjupade diskussioner och öppet debattklimat som del i studenters lärande. En utmaning för programmet är att hitta former för att under hela studietiden ha en inriktning mot att studenterna skall vara bättre förberedda på och vana med att genomföra och sammanställa en empirisk studie i sina examensarbeten på C-nivå än vad som anges i nuvarande situation enligt självvärderingen.

I självvärderingen förs en rad intressanta resonemang kring studenters lärande och en ambition att förbättra och utveckla studenternas beredskap för att producera ett mer vetenskapligt examensarbete, där brister noterats. Då utbildningen bedrivs på distans blir studenters lärande i fokus och baseras i hög grad på studentens egna ambitioner och intressen. Därmed riskerar kopplingen till ämnets forskningsmiljö och dess forskning bli mer begränsad än för campusstudenter. Därför sker en medveten styrning mot ämnets tre forskningsprofiler vad gäller examensarbetena. Om intresse

har funnits från studenterna för annat uppsatsområde har önskemålet uppfyllts om handledarkompetens funnits. Detta väcker en fråga om hur kompetens på handledarsidan säkerställs.

Att studenter inte blivit klara med sina examensarbeten inom stipulerad tid eller till och med ger upp förklaras delvis av svårigheter att hinna med datainsamlingen. För att snabba på arbetet föreslås till exempel att studenterna ska kunna arbeta tillsammans och göra gemensamma datainsamlingar, vilket ändå kan visa sig vara svårgenomförbart, då utbildningen sker helt på distans och studenterna vistas på olika orter över hela landet.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Enligt självvärderingen har programmen en relativt god forskningsanknytning i och med att de flesta lärare är disputerade. Enligt bedömargruppen är dock hög vetenskaplig kompetens hos lärarna ingen garanti för att kunna hävda att undervisningen bygger på vetenskaplig grund. Programmen är vidare uppbyggda så att studenterna ska utveckla sina forskningsfärdigheter och vetenskapliga förhållningssätt i progression genom att en stor del av kursutbudet innehåller forskningsmetodik och etik. Den vetenskapliga grunden förmedlas också av att vetenskapliga artiklar används såväl som kurslitteratur som underlag till uppgifter under hela studiegången för att studenterna ska tränas i att läsa vetenskapliga artiklar samt att använda vetenskaplig litteratur som referenser. Utifrån självvärderingen finns dock ett dilemma här i och med att ett stort antal studenter kommer från annat lärosäte, när de antas till examensarbetet (C-kurs) med olika förkunskaper vad gäller teoretisk förankring i huvudområdet. Samtidigt finns här en förbättringspotential att tydliggöra kravet på att i examensarbetet kunna visa ämnets vetenskapliga grund.

Av självvärderingen framgår att ett vetenskapligt förhållningssätt kanske introduceras i utbildningen alltför sent, då man inte vill "skrämma bort" studenterna, då det upplevts för abstrakt. Det har vidare varit svårt att motivera studenterna till teoretiska resonemang, vilket lett till att värdet av kopplingen till den vetenskapliga grunden inte har tydliggjorts för studenterna. Med anledning av denna iakttagelse funderar bedömargruppen över, hur den vetenskapliga grunden tas in i andra kurser än teori- och metodkurser, då utbildningen bör bygga på en vetenskaplig progression. Bedömargruppen vill även framhålla att på ett tidigt stadium bekantgöra ämnets vetenskapliga grund inte alls behöver vara abstrakt utan i stället kan underlätta för en djupare förståelse av ämnet och dess mångvetenskapliga grund. Det bör dock poängteras att den uppmärksammade problematiken inte återspeglas i de bedömda uppsatserna, där majoriteten har bedömts ha tillfredsställande måluppfyllelse avseende detta mål (K1).

Den beprövade erfarenheten redogörs ej närmare för i självvärderingen annat än att fyra av lärarna har en yrkesexamen med legitimation. Av tabellen över aktuell

lärarkompetens framgår att det i lärargruppen finns såväl legitimerade sjuksköterskor som läkare och sjukgymnast.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

Av självvärderingen framgår att den vetenskapliga kompetensen i kollegiet är hög. Det gäller i hög utsträckning även för den högskolepedagogiska kompetensen. Tio av de tolv lärarna som är verksamma i utbildningen har genomgått kurs, men det anges inte vari kursen består, exempelvis kursens benämning eller hur många högskolepoäng den omfattar. En av lärarna i folkhälsovetenskap har utnämnts till meriterad lärare inom universitetets formella pedagogiska meriteringssystem, där lärare har möjlighet att ansöka om att bli utnämnd till meriterad lärare och excellent lärare för "att stärka och uppmuntra undervisande personals pedagogiska utveckling". Bedömargruppen ser positivt på att på detta sätt lyfta betydelsen av pedagogisk kompetensutveckling. Dock finns inga beskrivningar av hur kompetensutvecklingen bedrivs och uppgifter saknas om utfallen av dessa ambitioner. Det är därför viktigt, enligt bedömargruppens förmenande, att inte förväxla ett system för bedömning av pedagogisk skicklighet med åtgärder för att höja densamma. Att bli utnämnd till meriterad eller excellent lärare är alltså inte en kompetensutvecklingsinsats i sig, vare sig för en allmän högskolepedagogisk eller för en specifik ämnesdidaktisk kompetens. I självvärderingen anges en ambition att öka undervisande personals deltagande i de av lärosätet centralt erbjudna aktiviteterna för pedagogisk utveckling samt att initiera sådana diskussioner i kollegiet för att utveckla såväl den pedagogiska som den ämnesdidaktiska kompetensen. Detta anges dock som en utmaning att få till stånd då utbildningen ges som distansutbildning. De kompetensutvecklande ambitionerna rimmar även illa med de 5% arbetstid medarbetarna har till förfogande för kompetensutveckling, som är tänkt att användas till även andra kompetensutvecklande åtgärder exempelvis inom forskning, IKT och administration. Det innebär rimligen att det faktiska utrymmet för pedagogisk kompetensutveckling är mycket litet. Bedömargruppen vill här betona vikten av att behandla pedagogisk kompetensutveckling på samma sätt som är brukligt relativt den vetenskapliga kompetensen, det vill säga att den sker kontinuerligt och med progression.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

Vare sig självvärderingen eller intervjuer svarar på frågan "vilka resultat kan påvisas av arbetet med att säkerställa att utbildningen och dess innehåll är användbar för studenter och samhälle". I självvärderingen anges exempelvis att "en kandidatexamen är användbar för samhället då sådana kompetenser efterfrågas". Det lämnas dock inga exempel på vilka, som efterfrågar dessa kompetenser.

Lärosätets arbete med JUMP och "Steget till kneget" kommer att arbetas in i utbildningen för att studenterna ska få ut så mycket som möjligt av sin praktik och

även få stöd att kunna sälja in sig själva. Tankar om att skapa grupper i LinkedIn finns för att stödja studenterna med marknadsföring av sig själva. Innehållet i dessa åtgärder för att säkerställa att utbildningen är användbar för studenter och samhälle beskrivs dock inte närmare. Det är därför svårt att bedöma huruvida arbetet är adekvat eller inte.

I intervjuerna beklagar man sig över att arbetsmarknaden inte känner till utbildningarna men det framkommer inte, vad man konkret gör för att avhjälpa detta.

Studentrepresentanterna säger sig vara nöjda med programmet men saknar en tydligare koppling till arbetslivet och mer information om möjliga yrkesvägar efter examen. Enda möjligheten att skapa kontakter och få inblick i yrkeslivet är genom praktikkursen under termin fem, men man önskar mer. Bedömargruppen föreslår att man till exempel utnyttjar Programrådets arbetslivsrepresentanter i undervisningen för att öka kontakten med arbetslivet och därmed användbarheten för studenter och samhälle. Bedömargruppen vill också poängtera värdet av en god uppföljning av studenternas praktikperioder, exempelvis via uppföljningssamtal med handledarna, för att bibehålla och utveckla kontakterna med arbetslivet.

Enligt självvärderingen planerar man att involvera professionella från arbetslivet i utbildningen som föreläsare för att främja kopplingen till arbetslivet. Man håller också på att bygga upp ett alumni system för att kunna följa upp hur det går för studenterna efter avslutad utbildning, vilka initiativ bedömargruppen ser positivt på.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

På ämnesnivå saknas enligt självvärderingen studentrepresentation i beslutande och beredande organ, vilket bedömargruppen ser som en minskad möjlighet för studenters inflytande.

I kursutvärderingarna fångas studenternas synpunkter på utbildningen på kursnivå upp via det universitetsgemensamma systemet EvaSys. Dock är svarsfrekvensen låg. Dessutom har studenterna möjlighet att ge direkt feedback till lärare och kursansvariga. I självvärderingen uttrycks att återkoppling från lärarna är arbetskrävande i utbildning på distans. Dock kan denna återkoppling framöver förbättras tack vare att det nu finns fler lärare involverade i kurserna, vilka också har ansvar för mindre grupper. På grund av att C-uppsatskursen är en fristående kurs har studenterna hittills haft mindre möjligheter att påverka planering av kursen och dess genomförande. För att säkerställa studenters inflytande har det på kandidatnivå inrättats ett programråd, där även studentrepresentanter ingår.

Bedömargruppen har noterat att rutinerna när det gäller val av uppsatsämnen varierar i hög grad mellan olika ämnen. Vid några ämnen väljer studenter fritt, utifrån egna intressen och preferenser, medan valet av uppsatsämnen vid andra ämnen är, med varierande grad, bestämd på förhand, beroende på ämnets forskningsintressen, pågående projekt eller avgränsad ämneskompetens. Självfallet

kan det vara en poäng och en styrka när det gäller att uppnå mycket hög/hög måluppfyllelse, när det gäller bland annat forskningsanknytning, att studenterna införlivas och blir en del av pågående forskningsprojekt. Samtidigt är studenternas inflytande och påverkan på sin utbildning ett centralt bedömningskriterium. Det råder härvid en del tveksamheter, enligt bedömargruppen, huruvida dessa förväntningar och mål kan upprätthållas och uppfyllas i en miljö där ämnesval redan är bestämda från början och studenternas alternativa val och möjliga intressen kommer i skymundan i denna struktur/forskningskultur.

Studenterna på programmet menar att de har stora möjligheter att påverka utbildningen såväl genom kursutvärderingar som deltagande i programråd. Deras förslag diskuteras och genomförs i stor utsträckning.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Vad gäller utbildningens genomförande är jämställdhetsperspektivet en del av ämnets natur i och med att folkhälsovetenskapen studerar hälsotillståndet och dess bestämningsfaktorer i olika befolkningsgrupper såsom sociala grupper, åldersgrupper och kön.

Eftersom jämställdhet mellan kvinnor och män är en viktig bestämningsfaktor för folkhälsan berörs dessa frågor per automatik i flera av kurserna på kandidatprogrammet.

Institutionsledningen informerar vid intervjun om att jämställdhetsintegrering bedrivits strategiskt inom ramen för lärosätets tvååriga Lika villkorsplan (2017-2019). Enligt självvärderingen har ämnet påbörjat ett systematiskt arbete med att säkerställa "Lika villkor-perspektivet" i kurserna. En av ämnets pedagogiska dagar hade fokus på lika villkor då även lärosätets Lika-villkorsombud deltog.

Bland lärarna finns en övervikt av kvinnor, då endast tre av elva lärare är män. I nyrekryteringen av lektorer avser man att arbeta mot en jämställd arbetsplats. Hur man konkret ska arbeta anges dock ej.

Även bland studenterna är en mindre andel män. I självvärderingen slås fast att man på en nationell nivå delar den ojämna könsfördelningen med andra ämnen inom hälsovetenskaperna. För att påverka snedfördelningen har man bestämt att se över sin marknadsföring av de folkhälsovetenskapliga programmen bland annat genom att besöka arenor för såväl kvinnor som män och att säkerställa att information om framtida arbetsplatser och arbetsuppgifter beskrivs genusneutralt. Man avser även granska utbildningens innehåll för att se om nytt perspektiv kan lyftas fram, som gynnar jämställdheten och gör utbildningen mer attraktiv för män. Bedömargruppen vill framhålla att det inte är tillåtet att använda sig av balanserade antagningskvoter i de olika antagningsgrupperna, vilket föreslås i självvärderingen.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- En variation av undervisningsmetoder används.
- Individuell återkoppling till studenterna.
- Olika digitala lösningar för distansstudier används.
- Nya sätt att aktivera studenterna via internet utvecklas.
- Det finns en god koppling mellan forskning och undervisning.
- Uppbyggandet av ett alumni system för att kunna följa upp hur det går för studenterna efter avslutad utbildning.
- Studenterna anser sig ha goda möjligheter att påverka utbildningen.

Kan åtgärdas

- Utforma rutiner för att säkerställa länkning till nationella examensmål vid utformande av kurser utifrån vad som fungerar "utifrån ämnesdidaktiken".
- Tydliggöra kravet på studenten att i examensarbetet kunna visa ämnets vetenskapliga grund.
- Genom att granska utbildningens innehåll utifrån ett jämställdhetsperspektiv göra utbildningen mer attraktiv för män.
- Utforma rutiner för att kommunicera hur studenternas synpunkter tas tillvara för att öka studenternas engagemang för kursutvärderingar.

Bör åtgärdas

- Öronmärka högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetensutvecklingstid för undervisande personal.
- Säkerställa studenters självständighet, inflytande och ansvar när examensarbeten genomförs inom ramen för ett begränsat antal forskningsområden.
- Utveckla kontakten med arbetslivet för att säkerställa utbildningens användbarhet för studenter och samhället.
- Säkerställa att jämställdhetsperspektivet ingår i utbildningen och framgår i utbildnings- och kursplaner.

Måste åtgärdas

- Säkerställa undervisande personals högskolepedagogiska/ämnesdidaktiska utbildning.

3.2.2 Magisterexamen

Programmet ges som distansutbildning utan fysiska träffar med halvfarts studietakt och med visst samarbete med Högskolan i Gävle, som ansvarar för en kurs om 7,5

högskolepoäng. Magisterprogrammet i folkhälsovetenskap samläses med Masterprogrammet i folkhälsovetenskap. Programmet hette tidigare Magisterutbildning i hälsovetenskap, där folkhälsovetenskap var en av två inriktningar. Magisterprogrammet startade med nuvarande benämning höstterminen 2019.

Måluppfyllelse magisterexamensarbeten

Lärandemål Magisterexamen

K1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet överblick över området

K2: visa fördjupade kunskaper inom vissa delar av området

K3: visa insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete

F1: visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar

F2: visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter [inom givna tidsramar]

V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter

V2: visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete

Tabell 2. Bedömargruppens skattning av måluppfyllelse i fem slumpvis framtagna magisterexamensarbeten (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse)

Mål K1	K2	K3	F1	F2	V1	V2
2	2	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2	2
2	3	3	3	2	2	2
3	3	2	2	3	3	3
2	3	3	2	2	3	3

Kolumngenomsnitt

2	3	3	2	2	3	3
---	---	---	---	---	---	---

Bedömningen av måluppfyllelsen, som framgår av tabell 2, visar i genomsnitt en mycket hög måluppfyllelse för fyra lärandemål och en hög måluppfyllelse för tre av de sju bedömda lärandemålen (kolumngenomsnitt). Alla bedömda arbeten utom ett har uppnått mycket hög måluppfyllelse på tre – fem av de sju lärandemål, som bedömts.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Kommentarerna grundar sig på självständiga arbeten, självvärderingar och intervjuer.

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena ovan bedöms utbildningens förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara hög. Det betyder att de faktiska studieresultaten som uppvisas i examensarbetena motsvarar de förväntade studieresultaten. I några avseenden är dessutom måluppfyllelsen mycket hög.

I självvärderingens redovisas de kurser, som ingår i programmet och beskriver länkningen mellan utbildningens innehåll och kraven i högskolelag och högskoleförordning. Enligt självvärderingens målmatris uppfylls målen i högskoleförordningen till alla delar.

Bedömargruppen har uppmärksammat att målmatrisen för magisterexamen vad gäller målen värderingsförmåga och förhållningssätt ej överensstämmer med självvärderingens text (s. 16) vad gäller delmålen 7.1, 7.2, 8 och 9. Enligt texten visar studenterna måluppfyllelse för dessa delmål i kursen Folkhälsovetenskap AV, Kvalitativ metod i hälsovetenskap, vilket ej framgår av matrisen. Beskrivningen som ges av innehållet kursen (s. 14 ff) indikerar också att dessa mål examineras.

Då det gäller frågan om de faktiskt uppnådda studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten, består självvärderingen i huvudsak av beskrivningar hur de faktiska studieresultaten ska uppnås, inte huruvida de uppnåtts eller ej. För att klargöra detta skulle någon form av redovisade studieresultat vara av värde, exempelvis genomströmning (hur många fullföljer utbildningen under en viss tid) eller hur många som klarar en första tentamen.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Samtliga kurser går på distans och ges utan fysiska träffar. Liksom på kandidatexamen bygger ämnets pedagogiska syn på en konstruktivistisk inriktning. Ämnet ser lärarens roll som att stödja och underlätta lärande, att stimulera dialog mellan studenter och lärare. Med detta synsätt som grund har kurserna lagts upp kring diskussionsforum.

En stor del av lärandeprocessen är att självständigt få pröva sig fram och testa olika teorier och tankar, problematisera och analysera. Genom att studenten till sina examensarbeten får tillgång till redan insamlade data, som visserligen ska bearbetas av studenten, kan ändå studentens självständighet ifrågasättas, då denne inte deltagit i metodval och insamling av data och kan därför ha svårt att motivera metodval och riskerar att gå miste om detta lärandemoment.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.

Enligt självvärderingen garanteras den vetenskapliga grunden av att de kursansvariga och lärarna är disputerade, ofta docenter, vilket möjliggör att aktuell forskning och lärarnas egen forskning får utrymme i utbildningen. Dessutom deltar två professorer som handledare och examinatorer för uppsatserna på magister- och masternivå. Utbildningen forskningsanknyts även genom att litteratursökning i olika forskningsdatabaser genomförs, vilken delexamineras.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

I självvärderingen anges som ett utvecklingsområde att öka deltagandet av undervisande lektorer och professorer i lärosätets centralt erbjudna pedagogiska aktiviteter samt att sådana diskussioner och erfarenhetsutbyte inom kollegiet skulle få ökad plats. För att detta ska kunna realiseras menar bedömargruppen att man kunde överväga att utöka tiden för kompetensutveckling från dagens 5%, som ska täcka in även andra kompetensutvecklande åtgärder såsom exempelvis inom forskning, IKT och administration.

Övriga kommentarer som lämnats under Kandidatprogrammet ovan är mestadels relevanta även för magister- och masterprogrammen.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

En enkätstudie, som genomfördes med regionens kommuner för att utröna kommunernas behov av folkhälsovetenskapligt kunnande och kompetens, visade att utbildningsplanerna för de folkhälsovetenskapliga programmen tillgodoser kommunens önskemål. Dock anges inte inom vilka kommunala områden, som folkhälsovetare och deras kompetens efterfrågas.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Enligt självvärderingen är man medveten om att uppfyllandet av detta mål brister och man arbetar på att bland annat förbättra återkopplingen till studenterna. Dock redogörs inte för hur detta planeras att göras.

Ett forum för studentinflytande, programråd, där såväl studenter som kursansvariga ingår, saknas på avancerad nivå, vilket minskar studenternas möjligheter till inflytande. Bedömargruppen stödjer förslaget på inrättande av ett sådant råd för att stärka studenternas inflytande i såväl planering som genomförande och uppföljning.

Genom kursutvärderingar har studenter möjligheter att lämna synpunkter på genomförda kurser. Dock är svarsfrekvensen låg varför användbarheten kan ifrågasättas.

Ämnet framhåller att studenternas engagemang bör höjas men anger inte hur detta kan ske. Vidare föreslås i självvärderingen att kollegiet bör diskutera hur studenternas synpunkter kan tas tillvara på ett bra sätt. Bedömargruppen vill poängtera värdet av att kommunicera med studenterna hur deras synpunkter tagits och tas tillvara, vilket också kan vara en väg att höja studenternas engagemang.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen (avancerad nivå).

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Inom magister- och masterprogrammen har ämnet startat en genomlysning av kursplaner utifrån jämställdhetsperspektivet och har i detta arbete haft stöd av lärosätets lika-villkorsombud. Detta initiativ ser bedömargruppen som positivt.

För övrigt gäller samma kommentarer som lämnats under Kandidatprogrammet ovan.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Hög till mycket hög måluppfyllelse
- En variation av undervisningsmetoder används.
- Individuell återkoppling till studenterna.
- Olika digitala lösningar för distansstudier används.
- Nya sätt att aktivera studenterna via internet utvecklas.
- Det finns en god koppling mellan forskning och undervisning.
- Uppbyggandet av ett alumnisystem för att kunna följa upp hur det går för studenterna efter avslutad utbildning.
- Ämnet har startat en genomlysning av kursplaner utifrån jämställdhetsperspektivet.
- Studenterna anser sig ha goda möjligheter att påverka utbildningen.

Kan åtgärdas

- Utforma rutiner för att säkerställa länkning till nationella examensmål vid utformande av kurser utifrån vad som fungerar "utifrån ämnesdidaktiken".
- Genom att granska utbildningens innehåll utifrån ett jämställdhetsperspektiv göra utbildningen mer attraktiv för män.
- Utforma rutiner för att kommunicera hur studenternas synpunkter tas tillvara för att öka studenternas engagemang för kursutvärderingar.

Bör åtgärdas

- Öronmärka högskolepedagogisk kompetensutvecklingstid för undervisande personal.
- Utveckla kontakten med arbetslivet för att säkerställa utbildningens användbarhet för studenter och samhället.
- Säkerställa att jämställdhetsperspektivet ingår i utbildningen och framgår i utbildnings- och kursplaner.
- Säkerställa studentrepresentation i beslutande och beredande organ för att möjliggöra studenter inflytande.
- Säkerställa studentens självständighet, inflytande och ansvar, då studenten inte deltagit i insamling av data för examensarbete och därför kan ha svårt att motivera metodval och riskerar att gå miste om detta lärandemoment.

Måste åtgärdas

- Säkerställa undervisande personals högskolepedagogiska/ämnesdidaktiska utbildning.

3.2.3 Masterexamen

Masterprogrammet i folkhälsovetenskap om 120 högskolepoäng ges som distansutbildning utan fysiska träffar med halvfarts studietakt och med visst samarbete med Högskolan i Gävle. Masterprogrammet var tidigare en inriktning i masterutbildning i hälsovetenskap men bytte till den nuvarande benämningen höstterminen 2019. Masterprogrammet samläses under de två första åren med Magisterprogrammet i folkhälsovetenskap.

Måluppfyllelse masterexamensarbeten**Lärandemål Masterexamen**

- K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området
- K2:** visa väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området
- K3** visa fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete

F1: visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar

F2: visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter [inom givna tidsramar]

F3: ... och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete

V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter

Tabell 3. Bedömaregruppens skattning av måluppfyllelse i fem slumpvis framtagna masterexamensarbeten (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse)

Mål						
K1	K2	K3	F1	F2	F3	V1
1	2	2	1	2	1	1
2	2	3	3	3	2	3
2	2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	3	3	2
2	3	3	3	3	3	3

Kolumnmedelvärden

2	2	2	2	3	2	2
---	---	---	---	---	---	---

Bedömningen av måluppfyllelsen, som framgår av tabell 3, visar i genomsnitt en hög måluppfyllelse för sex av de sju bedömda läromålen och en mycket hög måluppfyllelse för ett av målen (F2) - *visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter*. Ett av de bedömda arbetena utmärks dock av att ha bristande måluppfyllelse för fyra målområden (K1, F1, F3, V1).

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Kommentarerna grundar sig på självständiga arbeten, självvärderingar och platsbesök/intervjuer.

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena ovan bedöms utbildningens förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara hög. Det betyder att de faktiska studieresultaten som uppvisas i examensarbetena motsvarar de förväntade studieresultaten. I något avseende är dessutom måluppfyllelsen mycket hög.

I självvärderingens redovisas de kurser, som ingår i programmet och beskriver länknigen mellan utbildningens innehåll och kraven i högskolelag och högskoleförordning. Enligt målmatrisen i självvärderingen uppfylls målen i högskoleförordningen till alla delar.

Det finns dock en del skrivningar, som väcker frågor. En sådan fråga väcks med anledning av att vissa examensuppsatser skrivs i form av vetenskapliga artiklar, vilket nog kan vara adekvat ur vissa perspektiv men enligt bedömargruppens uppfattning fungerar de sämre som underlag för att bedöma måluppfyllelse av alla mål i högskoleförordningen.

Då det gäller frågan om de faktiskt uppnådda studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten, består självvärderingen i huvudsak av beskrivningar hur de faktiska studieresultaten ska uppnås, inte huruvida de uppnåtts eller ej. För att klargöra detta skulle någon form av redovisade studieresultat vara av värde, exempelvis genomströmning (hur många fullföljer utbildningen under en viss tid) eller hur många som klarar en första tentamen.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Samtliga kurser går på distans och ges utan fysiska träffar. Liksom på kandidat-examen bygger ämnets pedagogiska syn på en konstruktivistisk inriktning. Ämnet ser lärarens roll som att stödja och underlätta lärande, att stimulera dialog mellan studenter och lärare. Med detta synsätt som grund har kurserna lagts upp kring diskussionsforum.

En stor del av lärandeprocessen är att självständigt få pröva sig fram och testa olika teorier och tankar, problematisera och analysera. Genom att studenter till sina examensarbeten får tillgång till redan insamlade data, som visserligen ska bearbetas av studenten, kan ändå studentens självständighet ifrågasättas, då denne inte deltagit i metodval och insamling av data och kan därför ha svårt att motivera metodval och riskerar att gå miste om detta lärandemoment.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidat-programmet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.

Enligt självvärderingen garanteras den vetenskapliga grunden av att de kursansvariga och lärarna är disputerade, ofta docenter, vilket möjliggör att aktuell forskning och lärarnas egen forskning får utrymme i utbildningen. Dessutom deltar två professorer som handledare och examinatorer för uppsatserna på magister- och masternivå. Utbildningen forskningsanknyts även genom att litteratursökning i olika forskningsdatabaser genomförs, vilken del examineras.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens

I självvärderingen anges som ett utvecklingsområde att öka deltagandet av undervisande lektorer och professorer i lärosätets centralt erbjudna pedagogiska aktiviteter samt att sådana diskussioner och erfarenhetsutbyte inom kollegiet skulle få ökad plats. För att detta ska kunna realiseras menar bedömargruppen att man kunde överväga att utöka tiden för kompetensutveckling från dagens 5%, som ska täcka in även andra kompetensutvecklande åtgärder såsom exempelvis inom forskning, IKT och administration.

Övriga kommentarer som lämnats under Kandidatprogrammet ovan är mestadels relevanta även för magister- och masterprogrammen.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

En enkätstudie, som genomfördes med regionens kommuner för att utröna kommunernas behov av folkhälsovetenskapligt kunnande och kompetens, visade att utbildningsplanerna för de folkhälsovetenskapliga programmen tillgodoser kommunens önskemål. Dock anges inte inom vilka kommunala områden, som folkhälsovetare och deras kompetens efterfrågas.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Enligt självvärderingen är man medveten om att uppfyllandet av detta mål brister och man arbetar på att bland annat förbättra återkopplingen till studenterna. Dock redogörs inte för hur detta planeras att göras.

Ett forum för studentinflytande, programråd, där såväl studenter som kursansvariga ingår, saknas på avancerad nivå, vilket minskar studenternas möjligheter till inflytande. Bedömargruppen stödjer förslaget på inrättande av ett sådant råd för att stärka studenternas inflytande i såväl planering som genomförande och uppföljning.

Genom kursutvärderingar har studenter möjligheter att lämna synpunkter på genomförda kurser. Dock är svarsfrekvensen låg varför användbarheten kan ifrågasättas. Ämnet framhåller att studenternas engagemang bör höjas men anger inte hur detta kan ske. Vidare föreslås i självvärderingen att kollegiet bör diskutera hur studenternas synpunkter kan tas tillvara på ett bra sätt. Bedömargruppen vill poängtera värdet av att kommunicera med studenterna hur deras synpunkter tagits och tas tillvara, vilket också kan vara en väg att höja studenternas engagemang.

I övrigt gäller i huvudsak samma kommentarer, som lämnats under Kandidatprogrammet ovan, även för magister- och masterprogrammen (avancerad nivå).

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Inom magister- och masterprogrammen har ämnet startat en genomlysning av kursplaner utifrån jämställdhetsperspektivet och har i detta arbete haft stöd av lärosätets lika-villkorsombud. Detta initiativ ser bedömargruppen som positivt.

För övrigt gäller samma kommentarer som lämnats under Kandidatprogrammet ovan.

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Hög till mycket hög måluppfyllelse
- En variation av undervisningsmetoder används.
- Individuell återkoppling till studenterna.
- Olika digitala lösningar för distansstudier används.
- Nya sätt att aktivera studenterna via internet utvecklas.
- Det finns en god koppling mellan forskning och undervisning.
- Uppbyggandet av ett alumni system för att kunna följa upp hur det går för studenterna efter avslutad utbildning.
- Ämnet har startat en genomlysning av kursplaner utifrån jämställdhetsperspektivet.
- Studenterna anser sig ha goda möjligheter att påverka utbildningen.

Kan åtgärdas

- Utforma rutiner för att säkerställa länkning till nationella examensmål vid utformande av kurser utifrån vad som fungerar "utifrån ämnesdidaktiken".
- Genom att granska utbildningens innehåll utifrån ett jämställdhetsperspektiv göra utbildningen mer attraktiv för män.
- Utforma rutiner för att kommunicera hur studenternas synpunkter tas tillvara för att öka studenternas engagemang för kursutvärderingar.

Bör åtgärdas

- Öronmärka högskolepedagogisk kompetensutvecklingstid för undervisande personal.
- Hitta sätt att bedöma måluppfyllelse av alla mål i högskoleförordningen vid examination av examensarbeten i form av vetenskapliga artiklar.

- Utveckla kontakten med arbetslivet för att säkerställa utbildningens användbarhet för studenter och samhället.
- Säkerställa att jämställdhetsperspektivet ingår i utbildningen och framgår i utbildnings- och kursplaner.
- Säkerställa studentrepresentation i beslutande och beredande organ för att möjliggöra studenters inflytande.
- Säkerställa studentens självständighet, inflytande och ansvar, då studenten inte deltagit i insamling av data och därför kan ha svårt att motivera metodval och riskerar att gå miste om detta lärandemoment.

Måste åtgärdas

- Säkerställa undervisande personals högskolepedagogiska/ämnesdidaktiska utbildning.

4 Huvudområde Idrottsvetenskap

4.1 Sammanfattning och reflektioner

Vid Mittuniversitetet bedrivs utbildning inom huvudområdet idrottsvetenskap både på grund- och avancerad nivå. Inom dessa utbildningar ges utbildningsinnehåll inom idrottsfysiologi, träningslära, fysisk aktivitet och hälsa, testmetodik, ledarskap och coaching samt idrottspsykologi. På grundnivå ges Idrottsvetenskapligt program 180 hp som ger studenten möjlighet att efter fullföljd utbildning ansöka om kandidatexamen. Den utbildningen syftar till att ge en bred utbildning inom det idrottsvetenskapliga fältet riktad mot träning för individer och grupper både inom områdena fysisk aktivitet och hälsa samt idrottsprestation. På avancerad nivå ges bland annat Magisterprogram i idrottsvetenskap - Prestationsutveckling med inriktning mot Elitidrott 60 hp.

Det idrottsvetenskapliga programmet på kandidatexamensnivå startades 2005 och syftar till att studenten ska tillägna sig god teoretisk och praktisk kompetens inom det idrottsvetenskapliga ämnesområdet för att efter utbildningen vara väl förberedd att arbeta eller fördjupa sig vidare inom det idrottsvetenskapliga området med fokus på prestations- och hälsoutveckling. Programmet består av 150 hp kurser inom idrottsvetenskap samt av 30 hp inom psykologi.

Magisterprogram i idrottsvetenskap – prestationsutveckling med inriktning elitidrott startade 2013 och har fokus på prestationsanalys, idrottsfysiologi, elitidrottsträning och coaching/ledarskap. Utbildningen ges på engelska vilket lockar en del internationella studenter. Utbildningen ges även på distans där de teoretiska delarna undervisas via internet (Zoom) men varje kurs innehåller också ett obligatoriskt moment på campus där laborativa moment ingår. Utbildningen består av 30 hp kurser

och ett självständigt examensarbete, Magisterkurs, på 30 hp. Alla kurser ges på halvfart men studenterna kan även välja att studera på helfart vilket innebär att Magisterkursen tas parallellt med de övriga kurserna.

Det är dessa två utbildningar som har granskats vilket redovisas i det nedanstående.

4.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Utbildningarna som leder fram till möjligheten att ansöka om kandidatexamen respektive magisterexamen i idrottsvetenskap vid Mittuniversitetet varierar i termer av måluppfyllelse i relation till utvalda examensmål utifrån de granskningar av examensarbeten som bedömargruppen genomfört. Måluppfyllelsen för kandidatexamen är lägre vilket möjligen kan kopplas till en jämförelsevis svagare länkning mellan utbildningsinnehåll och examensmål. För magisterexamen är måluppfyllelsen avsevärt högre men istället väcks frågor om utbildningens förmåga att utveckla studenters självständighet givet den förhållandevis starka styrning som examensarbetet förefaller utsättas för.

Studenterna är dock överlag nöjda med utbildningen och då särskilt med den konkreta återkoppling de får av lärarna och med sina möjligheter att påverka utbildningens planering, genomförande och uppföljning. De är däremot mer kritiska mot utbildningarna i relation till användbarhet och i förlängningen anställningsbarhet. De uttrycker oro för arbetsmarknadens upplevda okunskap om utbildningen i allmänhet och om den kompetens som studenter som genomgått programmen har i synnerhet. Bedömargruppens bedömning är att detta är något som utbildningsanordnaren bör ta på allvar och arbeta fram åtgärder för att adressera. Måhända hänger den problematik som studenterna ger uttryck för samman med den diskrepans mellan de målsättningar som utbildningsanordnaren formulerat för utbildningarna och de utbildningsinnehåll som utbildningarna innehåller.

Det sistnämnda hänger även samman med lärarkollegiets sammansättning i så måtto att den samlade kompetensen visserligen är avvägd i förhållande till de avgränsningar som har gjorts av huvudområdets ämnesbredd men som av samma anledning har svårt att täcka av de bredare ambitioner som avspeglas i utbildningarnas målsättningar. Detta är något som bedömargruppen anser att utbildningsanordnaren kan fundera över. Något som däremot måste åtgärdas, enligt bedömargruppens förmenande, är tydliggöranden av rutiner för undervisande personals pedagogiska vidareutveckling samt säkerställande av undervisande personals högskolepedagogiska/ämnesdidaktiska utbildning.

4.2.1 Kandidatexamen

Måluppfyllelse kandidatexamensarbeten

Lärandemål Kandidatexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,
- **K2:** visa kunskap om tillämpliga metoder inom området
- **K3:** visa fördjupning inom någon del av området,
- **K4:** orientering om aktuella forskningsfrågor.
- **F1:** visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter.

Tabell X. Bedömargruppens skattning av måluppfyllelse (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse) av valda examensmål (se bilaga), i fem slumpvis framtagna kandidatexamensarbeten.

Mål	K1	K2	K3	K4	F1	V1
	1	1	3	2	2	2
	1	1	3	2	2	2
	1	1	1	1	1	1
	1	2	2	2	2	2
	1	2	2	2	2	1

Kolumnmedelvärden

1	1	2	2	2	2
---	---	---	---	---	---

Baserat på de fem slumpvis framtagna examensarbetena är bedömargruppens skattning av måluppfyllelsen för kandidatexamen i idrottsvetenskap något splittrad. I strikt mening når arbetena i medelvärde hög måluppfyllelse i fyra av sex bedömningskriterier (K3, K4, F1 och V1), medan för resterande två (K1 och K2) skattas måluppfyllelsen som bristande. Särskilt bekymmersamt är måluppfyllelsen för bedömningskriterium K1 (visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund) då samtliga granskade examensarbeten uppvisar likartade brister. Det beror i huvudsak på uppvisade brister i förmågan att visa orientering i huvudområdet för utbildningen, att studenterna inte på ett tillfredsställande sätt förmår situera sitt eget kunskapsintresse i relation till andra kunskapsobjekt som huvudområdet behandlar. Genomgående saknas även reflektioner över huvudområdets vetenskapliga grund. Även för

bedömningskriterium K2 (visa kunskap om tillämpliga metoder inom området) bedöms måluppfyllelsen vara bristande och visar sig genom svaga motiveringar av metodval, inklusive metodologiska ställningstagande i förhållande till urval, instrument och databearbetning.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena ovan bedöms utbildningens förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara övervägande hög. Däremot bör ovan nämnda brister noteras. Det betyder att de faktiska studieresultat som uppvisas i examensarbetena motsvarar de förväntade studieresultaten i de flesta avseenden, samtidigt som bristerna avseende kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, och kunskap om tillämpliga metoder inom området innebär att de faktiska studieresultat som uppvisas i examensarbetena inte motsvarar de förväntade studieresultaten.

I självvärderingen redovisas de kurser som ingår i programmet och möjligen kan vissa av de beskrivna bristerna ovan delvis förklaras av detta upplägg. Då utbildningen *"syftar till att studenten ska tillägna sig god teoretisk och praktisk kompetens inom det idrottsvetenskapliga ämnesområdet, såsom humanbiologi, träningslära, fysisk aktivitet och hälsa, nutrition, idrottspsykologi och coachning..."* blir det dels svårt att täcka hela ämnesbredden, dels svårt att redogöra för områdets vetenskapliga grund då ingående delar vilar på olika vetenskapsteoretiska antaganden. I tillägg är det väldigt svårt att se hur utbildningsanordnaren har instrumenterat för detta då beskrivningarna av länkningen mellan kraven i högskolelag och -förordning och utbildningens innehåll är bitvis svåra att följa. Det är likaså svårt att se hur utbildningsanordnaren själv bedömer huruvida ett visst programinnehåll leder till hög måluppfyllelse eller inte.

Måhända är de brister som beskrivs ovan kopplade till den avgränsade syn på idrottsvetenskap som huvudområde som kan skönjas i beskrivningarna av utbildningens innehåll. Rimligtvis är det också denna som bidrar till att examensarbetena inte till fullo förmår uppvisa annat än en avgränsad kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen och en likaledes avgränsad kunskap om områdets vetenskapliga grund. Även om dylika avgränsningar ofta är nödvändiga för att kunna nå djupare i de avgränsade delarna är de likafullt problematiska i förhållande till kraven i högskolelag och -förordning som har ett bredare anslag. I relation till en snävare naturvetenskapligt orienterad definition av idrottsvetenskap är det dock möjligt att måluppfyllelse hade skattats högre.

Av intervjuerna med studeranderepresentanterna framgår det likväl att studenterna är i överlag nöjda med sin utbildning. Däremot efterlyses strängare kontroll av hur lärandemålen faktiskt uppnås då det i flera fall uppges räcka med att enbart närvara för att nå godkänt betyg.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande.

Av beskrivningarna i självvärderingen framgår att utbildningsanordnaren lägger stor tonvikt vid att variera undervisnings- och examinationsformer för att möta olika studenters olika inlärningsstilar. Det är dock mer oklart hur man tänker sig att variation i sig är uttryck för ett fokus på studenters lärande. Det är överlag fylliga beskrivningar av olika sorters undervisningsinslag såsom katederföreläsningar, litteraturseminarier, diskussionsseminarier, praktiska workshops, laborationer och övningar. Detsamma gäller för beskrivningarna av olika sorters examinationsformer såsom rapporter, duggor, quiz, salstentamen, hemtentamen och inlämningsuppgifter. Dessa beskrivningar är visserligen ändamålsenliga för att beskriva varierande former, men som mer konkreta resonemang om didaktiska frågor kopplade till studenters lärande är de sämre skickade.

Studeranderepresentanterna är däremot avsevärt mycket mer positiva till nämnda variation. De menar att det är just kombinationen av teoretiska och praktiska inslag som är det förtjänstfulla relativt studenters lärande. De lyfter särskilt förtjänsterna med de små undervisningsgrupperna som möjliggör större möjligheter för lärarna att anpassa undervisningen efter studenternas intressen och förutsättningar. Lärarna lyfts också fram som en viktig komponent i att främja studenternas lärande och studeranderepresentanterna pekar särskilt på lärarnas tillgänglighet som mycket positiv för motivation och lärande då den möjliggör hög grad av individuell feedback.

Likt kommentarerna ovan i relation till att utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen är studeranderepresentanterna dock i förhållande till föreliggande bedömningskriterium kritiska till utbildningsanordnarens uppföljningar av studenters lärande. De menar att vissa skriftliga tentamen är alltför lätta att lösa, tentamensfrågorna framstår ibland som alltför grunda vilket inte ger studenterna möjligheter att visa djupare kunskaper. De uttrycker även en upplevd otydlighet i vad som krävs för att nå upp till betygsriterierna vid praktiska examinationer.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Av självvärderingens beskrivningar av undervisningens innehåll och form relativt vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet framgår att lärarkollegiet tillsammans besitter hög kompetens. Den kan måhända även anses vara bred men då i förhållande till en relativt smal definition av idrottsvetenskap som huvudområde. De flesta lärare

involverade i programmet har anställningar som är inriktade mot fysiologi, träningslära, biomekanik, nutrition, testmetodik, och relaterade naturvetenskapliga kunskapsområden, medan det av förteckningen över aktuell lärarkompetens i idrottsvetenskap (Tabell 3) framgår att det endast är en universitetslektor och en universitetsadjunkt som har anställningar som är mer samhällsvetenskapligt inriktade. Den förstnämnde är dessutom tjänstledig på 80 % och kvarvarande 20 % ägnas åt forskning. Den sistnämnde är verksam på grundutbildningsnivå på motsvarande 8 % av heltidstjänst. Mot bakgrund av hur utbildningens innehåll ser ut är detta inte alls anmärkningsvärt. Däremot vittnar det om de snäva avgränsningar som gjorts av huvudområdets ämnesbredd och därmed av utbildningens innehåll och vetenskapliga grund. Det finns i självvärderingen visserligen beskrivningar av hur man från utbildningsanordnarens sida reflekterat över svagheter med den idrottsfysiologiska dominansen och att man därför rekryterat två lektorer med kompetens inom området fysisk aktivitet och hälsa. Bedömargruppen ställer sig dock tveksam till om det är tillräckligt för att säkerställa vetenskaplig kompetens för hela ämnesbredden. Bedömargruppen ställer sig dessutom frågande inför huruvida det är just kompetens inom området fysisk aktivitet och hälsa som är den som är mest nödvändig för att säkra den.

Ambitionen att undervisningens innehåll och form ska vila på beprövad erfarenhet dras visserligen med liknande avgränsningshänsyn som ovan men förefaller samtidigt vara bredare i sitt anslag. Självvärderingen innehåller många utvecklade resonemang om de utmaningar som präglar det idrottsvetenskapliga områdets yrkespraktik relativt den beprövade erfarenheten och hur man från utbildningsanordnarens sida aktivt arbetar med att adressera dem i utbildningen. Det sker framförallt genom att flera av lärarna har egna erfarenheter av att arbeta som tränare, men också genom att aktivt uppmana studenterna att ifrågasätta den beprövade erfarenhet de möter på de arbetsplatser vid vilka de genomför sin verksamhetsförlagda utbildning.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens.

Av självvärderingen framgår att den vetenskapliga kompetensen i kollegiet är hög. Det gäller i hög utsträckning även för den högskolepedagogiska kompetensen. Sju av lärarna som är verksamma i utbildningen har genomgått kurser i högskolepedagogik, ytterligare två förefaller ha genomfört liknande utbildningar vid utländska lärosäten. Ytterligare tre har deltagit i universitetets lärande- och resurscentrums seminarier på temat, medan sex förefaller sakna såväl kurspoäng som andra formella utbildningsinsatser som siktar på att höja den högskolepedagogiska kompetensen. Några noteringar som har bäring mot utbildningsinsatser för den ämnesdidaktiska kompetensen saknas helt. Att det är en så förhållandevis stor andel av undervisande

lärare som saknar formell högskolepedagogisk utbildning motiveras med att kursgivande organ inte kan erbjuda tillräckligt många platser och att kön till desamma därmed är lång. Detta ser bedömargruppen som en allvarlig brist som förvisso inte åligger den idrottsvetenskapliga miljön utan som universitetet centralt måste ansvara för att åtgärda.

Ansvar för att säkerställa utbildning, fort- och vidareutbildning av den ämnesdidaktiska kompetensen vilar dock på den miljö som ger den aktuella utbildningen. Det gör också ansvar för att kunna reflektera över och skilja på allmän högskolepedagogisk och specifik ämnesdidaktisk kompetens. Som en del i att från centralt håll axla det förstnämnda ansvar har universitetet inrättat ett pedagogiskt meriterings-system som bedömargruppen ser positivt på i avseendet att lyfta betydelsen av pedagogisk kompetensutveckling. Det är däremot viktigt, enligt bedömargruppens förmenande, att inte förväxla ett system för bedömning av pedagogisk skicklighet med åtgärder för att höja densamma. Att bli utnämnd till meriterad eller excellent lärare är alltså inte en kompetensutvecklingsinsats i sig, vare sig för en allmän högskolepedagogisk eller en specifik ämnesdidaktisk kompetens. I det hänseendet är det dessutom bekymrande att undervisande personal har endast 5 % av sin arbetstid avsatt för kompetensutveckling. Att den också är tänkt att användas till andra kompetensutvecklande åtgärder (exempelvis inom forskning, IKT, administration, etc.) innebär rimligen att det faktiska utrymmet för pedagogisk kompetensutveckling är mycket litet. Det i sin tur torde innebära att de undervisande lärare som inte har genomgått formella högskolepedagogiska kurser har väldigt små möjligheter att göra det inom ramen för sin arbetstid. Det torde också innebära att de som faktiskt har det har lika små möjligheter att vidareutveckla, vidmakthålla eller uppdatera sin befintliga kompetens. Bedömargruppen vill här betona vikten av att behandla pedagogisk kompetensutveckling på samma sätt som är brukligt relativt den vetenskapliga kompetensen. Det vill säga att den sker kontinuerligt och med progression. Enligt de intervjuade studeranderepresentanterna är det stora skillnader mellan lärarna när det gäller den högskolepedagogiska och ämnesdidaktiska kompetensen, med en hög högsta nivå och en låg lägsta nivå.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.

Utbildningens användbarhet för studenterna är ett ämne som ägnas stort utrymme i intervjuerna med studeranderepresentanterna. De är i allmänhet förhållandevis kritiska mot svaga kopplingar mellan utbildningsinnehållet och den arbetsmarknad man tänker sig. Ett uttryck för detta kan också skönjas i självvärderingen i vilken det redovisas en alumnundersökning som visar att 58 % har arbetat inom det idrottsvetenskapliga fältet och 50 % upplever att de har haft nytta av utbildningen i sin nuvarande anställning. Måhända är det också dylika faktorer som har lett till att utbildningen har förlorat attraktionskraft och inte längre förmår fylla alla utbildningsplatser. Studeranderepresentanterna uttrycker också mer allmän oro över

utbildningens relevans då signalerna från såväl fackliga organ som arbetsgivarrepresentanter är pessimistiska. De efterlyser därför mer och tydligare marknadsföring av programmet så att medvetenheten hos arbetsmarknadsparterna om studenternas kompetens ökar. Lärarrepresentanterna och institutionsledningen uppger att de känner igen sig i problematiken men hyser samtidigt förhoppningar om att läget ska förändras.

I självvärderingen lyfts som främsta orsak till nämnda problematik det faktum att möjligheterna att få anställning inom det område som utbildningen avser har försvårats av att behörighetskraven för att få arbeta som tillsvidareanställd tränare vid idrottsgymnasier ändrats till att man numera behöver lärarbehörighet inom specialidrott. Tidigare var detta en tydlig karriärmöjlighet för studenterna på programmet, men i dagsläget måste de komplettera med någon kurs samt en pedagogisk utbildning på 90 hp för att få samma möjlighet. Utbildningsanordnaren försöker dock hitta vägar för att anpassa utbildningen så att studenterna ska kunna gå direkt vidare till nämnda tilläggsutbildning.

Just dylika tilläggsutbildningar får också visst utrymme i intervjuerna med studeranderepresentanterna som efterlyser till exempel utbildningsinnehåll som ger kvalifikationer som personlig tränare. Detta, tillsammans med att karriärmöjligheten som lärare lyfts fram som central, väcker frågor om utbildningens användbarhet även på ett mer generellt plan. Det gör även de åtgärder från utbildningsanordnarens håll som lyfts fram i självvärderingen och som till exempel pekar på vikten av att man som student engagerar sig ideellt.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

I självvärderingen beskrivs hur utbildningsanordnaren arbetar med studerandeflytande i kursvärderingar, programråd och ämneskollegium. I den beskrivs också hur studenterna i kandidatutbildningen initierat ett separat studentforum som samlar in tankar och återkoppling som förmedlas till programråd. Om detta initiativ är en konsekvens av upplevt bristande inflytande i konventionella kanaler framgår dock inte. Utöver dessa beskrivningar saknas det utförligare formuleringar av hur studenters inflytande i planering, genomförande och genomförande av utbildningen instrumenteras och genomförs. Det finns istället beskrivningar av studenters valmöjligheter gällande utbildningens inriktning i termer av var den verksamhetsförlagda utbildningen förläggs, val av fördjupningsområde och liknande.

Av intervjuerna med studeranderepresentanterna framgår det dock att studenterna är tillfreds med sina möjligheter till inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen. Lärarna upplevs vara lyhörda och beredvilliga att genomföra förändringar utifrån studenternas återkopplingar.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande.

Av självvärderingen framgår att det på lärosätet centralt finns en handlingsplan för strategiskt arbete med lika villkor. Frågan behandlas dessutom kontinuerligt vid ämneskollegier och programråd. I tillägg behandlas lika villkorsfrågor i alla studiehandledningar. Utbildningsanordnaren är dock samtidigt självkritisk i sina beskrivningar och lyfter att man skulle behöva arbeta mer kring denna fråga i termer av att exempelvis styra gruppansättningar i grupparbeten och praktiska moment, samt se över kurslitteraturlistorna som domineras av manliga författare. Det lyfts också som en brist i förhållande till utbildningens innehåll då jämställdhetsfrågor endast behandlas under utbildningens första kurs. Fördelningen mellan kvinnor och män bland undervisande personal är dock i allmänhet jämn. Däremot finns det en övervikt av män bland de fyra docenterna (en kvinna). I studentgruppen är dock könsfördelningen jämn.

I beskrivningarna i självvärderingarna uttrycks också hur man från utbildningsanordnarens sida arbetar aktivt med att anpassa utbildningen för olika levnadsvillkor (bland vilka kön kan räknas in). I dessa beskrivningar lyfts bland annat distansöverbyggande teknik och anpassad studiegång (dock främst för elitidrottare).

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Studenternas rapporter om god återkoppling från undervisande personal och upplevelser av stort inflytande i utbildningens planering, genomförande och uppföljning
- Undervisande personals beprövade erfarenhet
- Jämn könsfördelning bland både undervisande personal och studenter

Kan åtgärdas

- Balans mellan ambitioner och innehåll i förhållande till utbildningens bredd
- Sammansättning av lärarkollegiets kompetens relativt utbildningens ambitioner
- Studenters upplevelser av rättsosäker examination

Bör åtgärdas

- Studenters kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen samt kunskap om områdets vetenskapliga och tillämpliga metoder
- Tydliggörande av den konstruktiva länkningen av utbildningsinnehåll till examensmål

- Tydliggörande av möjligheter för undervisande personals pedagogiska vidareutveckling
- Studenters anställningsbarhet

Måste åtgärdas

- Säkerställande av undervisande personals högskolepedagogiska/ ämnesdidaktiska utbildning

4.2.2. Magisterexamen

Måluppfyllelse magisterexamensarbeten

Lärandemål Magisterexamen

- K1 visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet överblick över området
- K2 visa fördjupade kunskaper inom vissa delar av området
- K3 visa insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete
- F1 visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar
- F2 visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter [inom givna tidsramar]
- V1 visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter
- V2 visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete

Tabell X. Bedömargruppens skattning av måluppfyllelse (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse) av valda examensmål (se bilaga), i fem slumpvis framtagna magisterexamensarbeten.

Mål	K1	K2	K3	F1	F2	V1	V2
	3	3	2	2	3	3	3
	2	3	3	2	2	3	3
	2	3	3	2	2	2	2
	2	2	2	2	2	3	2
	1	2	2	2	2	2	1

Kolumnmedelvärden

2	3	2	2	2	3	2
---	---	---	---	---	---	---

Baserat på de fem slumpvis framtagna examensarbetena skattar bedömargruppen måluppfyllelsen för magisterexamen i idrottsvetenskap som hög. I vissa avseenden är den mycket hög. Det gäller dels bedömningskriterium K2 (visa fördjupade kunskaper inom vissa delar av området), dels bedömningskriterium V1 (visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter).

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.

Mot bakgrund av skattningarna av examensarbetena ovan bedöms utbildningens förmåga att nå kraven i högskolelag och högskoleförordning vara hög. Det betyder att de faktiska studieresultat som uppvisas i examensarbetena motsvarar de förväntade studieresultaten. I några avseenden är måluppfyllelsen dessutom mycket hög.

Beskrivningarna i självvärderingen av ett fokus på forskningsprocessen kan möjligen vara en delförklaring till att skattningen i förhållande till detta bedömningskriterium är högre för den här utbildningen (mot magisterexamen) än för den tidigare beskrivna (mot kandidatexamen) även om sådana samband ska göras med stor försiktighet. Oavsett vilket är det däremot tydligt att länkningen mellan utbildningens innehåll och kraven i högskolelag och högskoleförordning är tydligare.

Det finns dock en del skrivningar som väcker en del frågor. En första sådan är *"Datainsamlingen bygger på att man använder en hypotes för studenten väljer en adekvat metod. Efter datainsamlingen är genomförd skall studenten redovisa vad tränings bärighet utifrån forskningsläget inom idrottsgrenen och hur det stämmer med ett verkligt fall"* (s. 36). Ett annat exempel är: *"Ur empirin skall frågeställningen kunna härledas vilket även ger grunden till metodval för datainsamlingen. Analysen sker via adekvata metoder som statistik vilket ligger till grund för värderingen av utfallet av insamlad data. Värderingsförmåga av utfallet sker skriftligt så väl som muntlig. Detta sker som sista del av programmet där studenten lägger fram ett skriftligt individuellt Magisterarbete som är skrivet utifrån en artikels riktlinjer inom ämnet vilket gör att studenten utmanas att förstå mer ingående hur publiceringsprocessen fungerar inom ämnet"* (s. 42). Vid sidan om att det är vanskligt att förstå vissa innebörder i dessa exempel (som väcker sina särskilda frågor om utbildningsanordnarens egen förståelse av utbildningens design och instrumentering), väcker de också frågor kopplade till utbildningsanordnarens syn på ett av den högre utbildningens huvuduppdrag att utveckla studenters självständighet. Ett tredje exempel gäller redovisningarna av genomströmning i självvärderingen som är såväl svårlästa som svårbegripliga. Vid sidan om de är rent stilistiskt svåra att tyda

efterlyser bedömargruppen också någon sorts kommentering från utbildningsgivaren både när det gäller de förhållandevis låga andelarna under 2013 och 2014 och det faktum att genomströmningen är över 100 % för männen 2016 och för kvinnorna 2017. En mer klagörande bild av genomströmningen skulle kunna ge ett mer substantiellt svar på i vad mån de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande.

Av beskrivningarna i självvärderingen framgår att utbildningsanordnaren lägger stor tonvikt vid att variera undervisnings- och examinationsformer för att möta olika studenters olika inlärningsstilar. Det är dock mer oklart hur man tänker sig att variation i sig är uttryck för ett fokus på studenters lärande. Det är överlag fylliga beskrivningar av olika sorters undervisningsinslag såsom katederföreläsningar, litteraturseminarier, diskussionsseminarier, praktiska work-shops, laborationer och övningar. Detsamma gäller för beskrivningarna av olika sorters examinationsformer såsom rapporter, duggor, quiz, hemtentamen och inlämningsuppgifter. Dessa beskrivningar är visserligen ändamålsenliga för att beskriva varierande former, men som mer konkreta resonemang om didaktiska frågor kopplade till studenters lärande är de sämre skickade.

Studeranderepresentanterna är däremot avsevärt mycket mer positiva till nämnda variation. De menar att det är just kombinationen av teoretiska och praktiska inslag som är det förtjänstfulla relativt studenters lärande. De lyfter särskilt förtjänsterna med de små undervisningsgrupperna som möjliggör större möjligheter för lärarna att anpassa undervisningen efter studenternas intressen och förutsättningar. Lärarna lyfts också fram som en viktig komponent i att främja studenternas lärande och studeranderepresentanterna pekar särskilt på lärarnas tillgänglighet som mycket positiv för motivation och lärande då den möjliggör hög grad av individuell feedback.

Studeranderepresentanterna är dock kritiska till utbildningsanordnarens uppföljningar av studenters lärande. De menar att vissa skriftliga tentamen är alltför lätta att lösa, tentamensfrågorna framstår ibland som alltför grunda vilket inte ger studenterna möjligheter att visa djupare kunskaper. De uttrycker även en upplevd otydlighet i vad som krävs för att nå upp till betygskriterierna vid praktiska examinationer.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet.

Av självvärderingens beskrivningar av undervisningens innehåll och form relativt vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet framgår att lärarkollegiet tillsammans besitter hög kompetens. Den kan måhända även anses vara bred men då i förhållande till en relativt smal definition av idrottsvetenskap som huvudområde. De flesta lärare involverade i programmet har anställningar som är inriktade mot fysiologi, träningslära, biomekanik, nutrition, testmetodik, och relaterade naturvetenskapliga kunskapsområden, medan det av förteckningen över aktuell lärarkompetens i idrottsvetenskap (Tabell 3) framgår att det endast är en universitetslektor och en universitetsadjunkt som har anställningar som är mer samhällsvetenskapligt inriktade. Den förstnämnde är dessutom tjänstledig på 80 % och kvarvarande 20 % ägnas åt forskning. Den sistnämnde är verksam på grundutbildningsnivå på motsvarande 8 % av heltidstjänst. Mot bakgrund av hur utbildningens innehåll ser ut är detta inte alls anmärkningsvärt. Däremot vittnar det om de snäva avgränsningar som gjorts av huvudområdets ämnesbredd och därmed av utbildningens innehåll och vetenskapliga grund.

Det finns i självvärderingen visserligen beskrivningar av hur man från utbildningsanordnarens sida reflekterat över svagheterna med den idrottsfysiologiska dominansen och att man därför rekryterat två lektorer med kompetens inom området fysisk aktivitet och hälsa. Bedömaregruppen ställer sig dock tveksam till om det är tillräckligt för att säkerställa vetenskaplig kompetens för hela ämnesbredden. Bedömaregruppen ställer sig dessutom sig frågande inför huruvida det är just kompetens inom området fysisk aktivitet och hälsa som är den som är mest nödvändig för att säkra den. Den frågan väcks också mer specifikt i relation till magisterprogrammets kurs i "Coaching, ledarskap och organisation" för vilken man har varit tvungen att köpa in extern kompetens.

Ambitionen att undervisningens innehåll och form ska vila på beprövad erfarenhet dras visserligen med liknande avgränsningshänsyn som ovan men förefaller samtidigt vara bredare i sitt anslag. Självvärderingen innehåller många utvecklade resonemang om de utmaningar som präglar det idrottsvetenskapliga områdets yrkespraktik relativt den beprövade erfarenheten och hur man från utbildningsanordnarens sida aktivt arbetar med att adressera dem i utbildningen. Det sker framförallt genom att flera av lärarna har egna erfarenheter av att arbeta som tränare.

För magisterprogrammet specifikt har det dessutom gjorts specifika utvecklingsinsatser i och med utnämningen till Riksidrottsuniversitet som har inneburit att utbildningsanordnaren kunnat nyttja kompetens anställd vid de specialidrottsförbund man samarbetar med. Dessa samarbeten har även ökat antalet praktikinära forskningsprojekt. Tillsammans har dessa två aspekter, enligt utbildningsanordnaren, bidragit till att utveckla såväl programmets vetenskapliga

grund som tillgången till beprövad erfarenhet. Bedömargruppen vill dock poängtera att det är svårt att dra några likhetstecken mellan dessa nya samarbeten och faktisk utveckling av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta illustreras kanske bäst av skrivningar som till exempel: *"Den del som varit eftersatt är Coaching, ledarskap och organisation vilket gjort att vi har köpt in externa resurser vid de första kurstillfällena [...]. Vi behöver fortsatt stöd att jobba med utvecklingen av denna kurs även vad det gäller organisationsdelen. Ytterligare är Riksidrottsförbundet med via deras stab inom "Idrott" vilka varit till stor hjälp för att öka kunskapen om svensk idrottsorganisation och hur den är uppbyggd"*. Möjligen kan dylika tilltag öka tillgången till beprövad erfarenhet men enligt bedömargruppen kan den inte ersätta den vetenskapliga grunden i de fall sådan faktiskt finns. När det gäller coaching, ledarskap och organisation är dock den befintliga vetenskapliga grunden gedigen genom den forskning som finns på området, såväl i ett internationellt som i ett svenskt perspektiv. I det avseendet är alltså behovet av att förlita sig på beprövad erfarenhet väldigt litet.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens.

Av självvärderingen framgår att den vetenskapliga kompetensen i kollegiet är hög (med undantag för kompetens inom coaching, ledarskap och organisation som kommenteras under föregående rubrik). Det gäller i hög utsträckning även för den högskolepedagogiska kompetensen. Sju av lärarna som är verksamma i utbildningen har genomgått kurser i högskolepedagogik, ytterligare två förefaller ha genomfört liknande utbildningar vid utländska lärosäten. Ytterligare tre har deltagit i universitetets lärande- och resurscentrums seminarier på temat, medan sex förefaller sakna såväl kurspoäng som andra formella utbildningsinsatser som siktar på att höja den högskolepedagogiska kompetensen. Några noteringar som har bäring mot utbildningsinsatser för den ämnesdidaktiska kompetensen saknas helt. Att det är en så förhållandevis stor andel av undervisande lärare som saknar formell högskolepedagogisk utbildning motiveras med att kursgivande organ inte kan erbjuda tillräckligt många platser och att kön till desamma därmed är lång. Detta ser bedömargruppen som en allvarlig brist som förvisso inte åligger den idrottsvetenskapliga miljön utan som universitetet centralt måste ansvara för att åtgärda.

Ansvar för att säkerställa utbildning, fort- och vidareutbildning av den ämnesdidaktiska kompetensen vilar dock på den miljö som ger den aktuella utbildningen. Det gör också ansvar för att kunna reflektera över och skilja på allmän högskolepedagogisk och specifik ämnesdidaktisk kompetens. Som en del i att från centralt håll axla det försträmda ansvar har universitetet inrättat ett pedagogiskt meriteringssystem som bedömargruppen ser positivt på i avseendet att lyfta betydelsen av pedagogisk kompetensutveckling. Det är däremot viktigt, enligt bedömargruppens förmenande, att inte förväxla ett system för bedömning av pedagogisk skicklighet med åtgärder för att höja densamma. Att bli utnämnd till

meriterad eller excellent lärare är alltså inte en kompetensutvecklingsinsats i sig, vare sig för en allmän högskolepedagogisk eller en specifik ämnesdidaktisk kompetens. I det hänseendet är det dessutom bekymrande att undervisande personal har endast 5 % av sin arbetstid avsatt för kompetensutveckling. Att den också är tänkt att användas till andra kompetensutvecklande åtgärder (exempelvis inom forskning, IKT, administration, etc.) innebär rimligen att det faktiska utrymmet för pedagogisk kompetensutveckling är mycket litet. Det i sin tur torde innebära att de undervisande lärare som inte har genomgått formella högskolepedagogiska kurser har väldigt små möjligheter att göra det inom ramen för sin arbetstid. Det torde också innebära att de som faktiskt har det har lika små möjligheter att vidareutveckla, vidmakthålla eller uppdatera sin befintliga kompetens. Bedömargruppen vill här betona vikten av att behandla pedagogisk kompetensutveckling på samma sätt som är brukligt relativt den vetenskapliga kompetensen. Det vill säga att den sker kontinuerligt och med progression. Enligt de intervjuade studeranderepresentanterna är det stora skillnader mellan lärarna när det gäller den högskolepedagogiska och ämnesdidaktisk kompetensen, med en hög högsta nivå och en låg lägsta nivå.

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.

Enligt självvärderingen har magisterutbildningen målsättningen att *”förbereda studenten att ge idrottsvetenskaplig support inom svenska/nationella/internationella idrottsrörelsens organisationer inom elitidrott (RF, SOK, SPK), specialidrottsförbund, idrottsklubbar som bedriver professionell verksamhet samt nationella, regionala och lokala idrottsgymnasium. Magisterutbildningen skall förbereda studenten att kunna jobba både med konkret analys och feedback till idrottare för träningsråd, träningsupplägg både kort och långsiktigt. Vidare skall utbildningen leda till att studenten skall skapa sig ett kritiskt och moraliskt förhållningsätt att leda, utbilda och organisera idrottslig verksamhet. Detta gäller både inom barn och inom ungdomsidrott såväl som tävlingsidrott på seniornivå”*. Dessa ambitioner bedömer bedömargruppen som adekvata i perspektivet användbar för studenter och samhälle. Däremot ställer sig bedömargruppen frågande inför huruvida det presenterade utbildningsinnehållet kan anses svara upp mot ambitionerna. Det råder förvisso inga tvivel om att utbildningen ser ut att vara skickad att utveckla kompetenser som är användbara i att ge idrottsvetenskaplig support i individuell (och idrottsfysiologisk) bemärkelse, eller för att kunna jobba med konkret analys och feedback till idrottare (i idrottsfysiologisk bemärkelse) för träningsråd och träningsupplägg. Däremot finns det lite utbildningsinnehåll som är ändamålsenligt för ledning, utbildning och organisering av idrottslig verksamhet. Som kommenterats ovan är bedömargruppen tveksam till huruvida det finns kompetens och vetenskaplig grund för ett sådant innehåll och därmed en dylik ambition. För coaching, ledarskap och organisation finns det visserligen utbildningsinnehåll, låt vara begränsat, men när det gäller utbildning specifikt är det svårt att finna lämpligt och tillräckligt innehåll i de beskrivningar av utbildningen som tillhandahållits.

Utbildningsbeskrivningen innehåller även lovvärda ambitioner såsom exempelvis: *“Vi ser denna utbildning som ett viktigt led att höja statusen och nivån för de som jobbar som tränare inom det idrottsvetenskapliga fältet. Då tränarens roll har en betydelsefull del i att kunna förvalta och bidra till att öka idrottarnas motivation och fysiska prestationsförmåga är det avgörande med en relevant utbildning som bas. Då inte sällan en tränare rekryteras utifrån sina egna idrottsliga meriter och sin praktiska erfarenhet finns det troligen vissa kunskapsluckor som inte kan överbryggas utan fördjupade studier”*. Dessvärre, för användbarhetens vidkommande, räcker det inte med utbildningsanordnarens ambitioner. Inte heller är det tillräckligt att identifiera behov. Det behövs också kunskap, vilja och möjligheter hos arbetsmarknaden att täcka dessa behov med högskoleutbildad och avlönad personal.

I intervjuerna med studeranderepresentanterna (vilket även bekräftas i intervjuerna med lärarrepresentanter och institutionsledning) framkommer det dock att arbetsmarknadens kunskap, vilja och möjligheter inte kan matcha ambitionerna. Studeranderepresentanterna uttrycker en allmän oro för utbildningens relevans då signalerna från såväl fackliga organ som arbetsgivarrepresentanter är pessimistiska. De efterlyser därför mer och tydligare marknadsföring av programmet så att medvetenheten hos arbetsmarknadsparterna om studenternas kompetens ökar. I tillägg är man från studeranderepresentanternas håll kritiska mot de svaga kopplingarna mellan utbildningsinnehållet och den aviserade arbetsmarknaden. Det förefaller alltså inte enbart vara en fråga om bristande kunskap hos arbetsmarknaden, utan också en fråga om huruvida utbildningsinnehållet verkligen matchar de behov som målas upp av utbildningsanordnaren.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

I självvärderingen beskrivs hur utbildningsanordnaren arbetar med studerandeflytande i kursvärderingar, programråd och ämneskollegium. I den beskrivs också hur studenterna i kandidatutbildningen initierat ett separat studentforum som samlar in tankar och återkoppling som förmedlas till programråd. Om detta initiativ är en konsekvens av upplevt bristande inflytande i konventionella kanaler framgår dock inte. Utöver dessa beskrivningar saknas det utförligare formuleringar av hur studenters inflytande i planering, genomförande och genomförande av utbildningen instrumenteras och genomförs. Det finns istället beskrivningar av studenters valmöjligheter gällande utbildningens inriktning i termer av var den verksamhetsförlagda utbildningen förläggs, val av fördjupningsområde och liknande.

Av intervjuerna med studeranderepresentanterna framgår det dock att studenterna är tillfreds med sina möjligheter till inflytande i planering, genomförande och genomförande av utbildningen. Lärarna upplevs vara lyhörda och beredvilliga att genomföra förändringar utifrån studenternas återkopplingar.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande.

Av självvärderingen framgår att det på lärosätet centralt finns en handlingsplan för strategiskt arbete med lika villkor. Denna behandlas kontinuerligt vid ämneskollegier och programråd. I tillägg behandlas lika villkorsfrågor i alla studiehandledningar. Utbildningsanordnaren är dock samtidigt självkritisk i sina beskrivningar och lyfter att man skulle behöva arbeta mer kring denna fråga i termer av att exempelvis styra gruppansättningar i grupparbeten och praktiska moment, samt se över kurslitteraturlistorna som domineras av manliga författare. Det lyfts också som en brist i förhållande till utbildningens innehåll då jämställdhetsfrågor endast behandlas under utbildningens första kurs. Fördelningen mellan kvinnor och män bland undervisande personal är dock i allmänhet jämn. Däremot finns det en övervikt av män bland de fyra docenterna (en kvinna). Studentgruppen domineras också av män vilket förklaras av att utbildningen fokuserar elitidrott, som är ett mansdominerat område.

I beskrivningarna i självvärderingarna uttrycks också hur man från utbildningsanordnarens sida arbetar aktivt med att anpassa utbildningen för olika levnadsvillkor (bland vilka kön kan räknas in). I dessa beskrivningar lyfts bland annat distansöverbyggande teknik och anpassad studiegång (dock främst för elitidrottare).

Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Hög till mycket hög måluppfyllelse
- Studenternas rapporter om god återkoppling från undervisande personal och upplevelser av stort inflytande i utbildningens planering, genomförande och uppföljning

Kan åtgärdas

- Balans mellan ambitioner och innehåll i förhållande till utbildningens bredd
- Sammansättning av lärarkollegiets kompetens relativt utbildningens ambitioner
- Studenters upplevelser av rättsosäker examination

Bör åtgärdas

- Tydliggörande av möjligheter för undervisande personals pedagogiska vidareutveckling
- Studenters anställningsbarhet
- Utveckla studenters självständighet

Måste åtgärdas

- Säkerställande av undervisande personals högskolepedagogiska/ämnesdidaktiska utbildning

5 Huvudområde Rehabiliteringsvetenskap

5.1 Sammanfattning och reflektioner

Ämnet Rehabiliteringsvetenskap etablerades 1995 vid Mittuniversitetet, dåvarande Mitthögskolan, och är sålunda ett relativt nytt ämne, såväl inom som utom akademien. Genom kontinuerligt modifieringsarbete har ämnet Rehabiliteringsvetenskap följt utvecklingen, och 2012 bytte kandidatprogrammet namn till Programmet för Hälsa och Rehabilitering i Arbetslivet, 180 hp. Rehabiliteringsvetenskap handlar i grunden om hur arbetslivet och samhället kan anpassas och om hur individen kan rustas så att hälsa främjas, ohälsa förebyggs och att de som ändå drabbas av sjukdom eller skada får en väl fungerande rehabilitering. Rehabiliteringsvetenskap består av två program.

Vi vill även inledningsvis påtala att Rehabiliteringsvetenskapens självvärdering är genomtänkt och ger en tydlig bild över ämnets utveckling och de olika ställningstaganden som gjorts, med tydlig konkretisering av såväl innehåll som tankar om progression och vetenskaplig grund. Däremot ger läsningen av uppsatserna en något mer splittrad bild, trots hög/mycket hög kvalitet på flertalet uppsatser.

Den brist som vi främst lyfter, i samband med lärandemål "visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund", har i regel att göra med examensarbetets relation till områdets vetenskapliga grund. Vad som härvid efterfrågas är en tydligare reflektion kring områdets vetenskapliga grund och en klarare positionering av examensarbetet inom huvudområdet. Beträffande lärandemål "visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter" efterfrågar bedömargruppen, i de aktuella uppsatserna på kandidat- och magisternivå, en djupare och mer framträdande reflektion kring kopplingen mellan det egna genomförandet och etiska aspekter.

Här bör samtidigt noteras att fördjupning och orientering om aktuella forskningsfrågor tycks erbjudas i relativt hög utsträckning. Samtidigt tycks några "perspektivkurser", typ inom etik och juridik, erhålla låga poäng i den interna bedömningen. Men dessa kurser har, enligt utsago, inte som avsikt att fördjupa kunskapen och förståelsen för huvudämnet. Vi uppfattar emellertid denna tankegång som något

problematiske, då etiska perspektiv lyfts särskilt bland lärandemålen och som centrala inom ett huvudämne.

De examinationsformer som vi noterat, bortsett från examensarbetet och dess variationer, är främst dialogseminarier, PM-seminarier, hemtentamen, artikel-seminarier, skriftlig enskild uppgift, pararbete + tvärgruppspresentation, vilka är mer eller mindre aktuella för alla kriterier. Dessa examinationsformer kan möjligen beskrivas som mjuka. Vad som tycks saknas är någon form av mer rättssäker examination, t.ex. salstentamen eller liknande där den studerande utan hjälp av studiekamrater, litteratur, nätverktyg osv. prövas i sin kunskap och där tentatorns subjektiva uppfattning om studenten (baserad på andra erfarenheter) inte kan färga bedömningen av kunskapsnivån.

5.2 Slutsatser och rekommendationer för hela huvudområdet

Rehabiliteringsvetenskap har utvecklats som en typ av tillämpad vetenskap i kölvattnet av de behov några yrkesgrupper (t ex inom försäkringskassan) av vidare- eller fortbildning. Som bedömargruppen uppfattar ämnet och dess karaktär har denna bakgrund självfallet kommit att präglade utvecklingen och de olika dilemman och potentialer som inryms inom ämnet Rehabiliteringsvetenskap. Strävan att vara ett praktikinära ämne skapar en del förutsättningar som ska konkurrera med de mer akademiska ambitionerna och kraven på ämnets vetenskapliga grund. Vi noterar att denna dualism – i en del fall spänning och valsituationer – präglade en del av självvärderingens resonemang och presentationer. Denna dualism är en utmaning men ger även stora och intressanta utvecklingsmöjligheter. Det är härvid vår uppfattning att denna diskussion och reflektion kring ämnets karaktär, position och relevans är en viktig del av ämnets utveckling som bör ges större utrymme och kanaliseras i diverse kanaler och (läro)processer. Bedömargruppen har även noterat i sin läsning och förståelse av ämnet att det kan vara svårt att tydligt avgränsa huvudområdet, och därmed hantera dess relation till andra kunskapsfält. Vi anser dock inte att en sådan tydlig/skarp avgränsning är möjlig eller ens fruktbar. Men liksom när det gäller dualismen akademi/praktik är det betydelsefullt att det finns former för reflektion, för lärarlaget såväl som studentgruppen, kring denna problematik, inte minst när det gäller examensarbetenas relation till lärandemål som K1 och K2.

I detta sammanhang kan det även vara betydelsefullt att ämnet, som situationen är, har tydliga kontakter med arbetslivet, med uppsatser kopplade till arbetsmiljö- och hälsoproblem på den egna arbetsplatsen. Samtidigt måste det skapas processer som säkerställer ”vetenskapligheten” i dessa arbeten och härmed t ex möjligheter för studenterna till reflektioner över graden av och möjligheten till distansering från den egna kontexten.

Kommentarerna utifrån bedömningskriterierna kommer att i stora stycken sammanfalla och behandlas då under rubriken Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7), kandidat- och magisterexamen.

5.2.1 Kandidatexamen

Måluppfyllelse kandidatexamensarbeten

I tabellen nedan framgår bedömargruppens skattning av måluppfyllelse (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse) av valda examensmål i fem slumpvis framtagna examensarbeten kandidat.

Lärandemål Kandidatexamen

- **K1:** visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,
- **K2:** visa kunskap om tillämpliga metoder inom området
- **K3:** visa fördjupning inom någon del av området,
- **K4:** orientering om aktuella forskningsfrågor.
- **F1:** visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem
- **V1:** visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga aspekter.

Bedömargruppens skattning av fem slumpvis framtagna examensarbeten

Mål	K1	K2	K3	K4	F1	V1
1	1	1	1	1	1	1
3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3
2	2	3	3	2	3	3
1	1	2	2	1	2	2

Kolumnmedelvärden

2	2	2	2	2	2	2
---	---	---	---	---	---	---

Det handlar om tre starka uppsatser, medan en av uppsatserna har genomgående en låg måluppfyllelse, vilket i viss mån sänker den övergripande bilden av kvalitet.

Som framgår av tabellen ovan så anser bedömaregruppen att några examensarbeten håller hög, och delvis mycket hög måluppfyllelse (rad 2 och 3), medan andra examensarbeten (rad 1 och 5) har bristande måluppfyllelse. I den understa raden (rad 6) presenteras ett medelvärde för de olika specifika examensmålen (kolumnerna), som har påverkats av speciellt en uppsats. Bäst resultat noteras för bedömningskriterierna K3, K4 och V1 som berör fördjupning inom området liksom orientering i aktuella forskningsfrågor. I tabellen framgår att det förekommer bristande måluppfyllelse (rad 1 och 5) främst avser K1, K2 och F1. Dessa kommenteras kortfattat nedan:

Examensmål KI: *Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund.*

De brister beträffande K1 som lyfts har i regel att göra med examensarbetets relation till områdets vetenskapliga grund. Vad som härvid efterfrågas är en tydligare reflektion kring områdets vetenskapliga grund och en klarare positionering av examensarbetet inom huvudområdet.

Examensmål K2: *Visa kunskap om tillämpliga metoder inom området.*

Beträffande K2 så ser bedömaregruppen att flertalet uppsatser har en god motivering av metodval kopplat till problemformulering och studiens syfte. Däremot präglas två uppsatser av en något bristfällig motivering av syftet och dess koppling till metodval. Det är även i några av uppsatserna bristande beskrivningar av hur syfte operationaliserats till vald metod, urval, instrument och databearbetningsmetoder.

Examensmål F1: *Visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem.*

Beträffande F1 så har bedömaregruppen i någon uppsats noterat en tämligen vag och bristfällig problemformulering och introduktion till ämnesvalet samt en svag koppling till områdets litteratur, vilket gjort det svårare att uppfatta studiens relevans och vetenskapliga position.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.

Kunskap och förståelse: I Självvärderingen poängteras att redan på utbildningens inledande kurs *Arbete, hälsa och rehabilitering – en introduktion till Rehabiliteringsvetenskap* ges en allmän orientering kring, och kunskap om, huvudområdet Rehabiliteringsvetenskap och dess mångvetenskapliga karaktär och

bas. Kunskap och förståelse är även centralt i kurserna *Hälsofrämjande arbetsliv I, II* och i *Rehabiliteringsmetoder I och II* vilket gjort att dessa kurser fått höga poäng i den interna målmatrisen. Kunskap om områdets vetenskapliga grund är centralt inom momentet *Vetenskapsteori och metod* som ges och examineras, progressivt på A, B och C-nivå. Fördjupning och orientering om aktuella forskningsfrågor erbjuds i hög utsträckning genom att studenterna själva bl a får fördjupa sig i olika forskningsstudier och genom att ämnets seniora forskare presenterar och diskuterar aktuella forskningsfrågor med studenterna. Däremot tycks några "perspektivkurser", typ inom etik och juridik, erhålla låga poäng i den interna bedömningen. Men dessa kurser har inte som avsikt att fördjupa kunskapen och förståelsen för huvudämnet. Vi uppfattar detta som något märkligt, då etiska perspektiv lyfts särskilt bland lärandemålen. Detta lyfts även i den egna självvärderingen. Studenterna framför att det ibland saknas röd tråd och progression mellan kurserna.

Färdighet och förmåga: I grundutbildningen ges, enligt självvärderingen, studenterna möjlighet att stegvis öka sina färdigheter och förmågor genom att identifiera, samla, tolka och tillämpa kunskap, vilket ska befrämja deras förmåga att arbeta självständigt. Detta sker bland annat genom litteraturseminarium där den enskilde studenten förbereder sig genom att skriva ett individuellt reflekterande PM. Det påtalas att programmets inledande kurser ställer lägre krav på dylika färdigheter, utan detta tycks accelereras under programmets senare delar, vilket kanske är naturligt. Samtidigt framstår vetenskapsteori/metod samt kursen kring etiska perspektiv som något problematiska i detta avseende, vilket kanske kan föranleda ett förändringsarbete, då även vetenskap/metod/etik bör relateras till mål som färdighet och förmåga. Ett frö till detta finns i momentet kring "peer-review", som kan lyftas. Genom att studenterna i en kurs, med projektuppgifter, har nära samarbete med en referensarbetsplats får de möjlighet att använda sina teoretiska kunskaper och visa färdighet och förmåga att tillämpa dessa i en verklighetsnära situation. Kan detta kopplas till momentet kring "peer-review"? I en praktisk del får studenten möjligheter att tillämpa metoder och modeller i ett fiktivt fall från en organisation. Det sker genom en intervention som genomförs av studenten för att stödja och behålla en hälsofrämjande arbetsplats.

Värderingsförmåga och förhållningssätt: De två första målen (vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter samt kunskapens roll i samhället) har internt bedömts som god måluppfyllelse. Här påtalas även att etiska aspekter lyfts fram i några kurser (jmf. ovan). Det som lyfts som ett problem är målet att studenterna ska kunna identifiera sitt behov av ytterligare kunskap. Denna aspekt bör nog ses över då detta förhållningssätt är centralt i ett föränderligt samhälle.

Anmärkning: Beskrivningarna i relation till bedömningskriterium 1 är utförliga, initierade och reflexiva. Men de väcker ändå frågor om hur bedömningarna av måluppfyllelse genomförts i praktiken. Det vill säga, vilka aspekter av länknigen mellan kursinnehåll och högskoleförordningens mål är det som renderar till siffrorna 1–3 i målmatiserna? En annan fråga väcks av beskrivningarna av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet: Finns det inga programråd eller motsvarande involverade i detta arbete?

2-4. Se under rubriken Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7), kandidat- och magisterexamen (s. 51 ff).

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.

Redan under utbildningens första år etablerar studenterna (i grupper om 3–4 studenter) kontakt med en så kallad referensarbetsplats. Det är studenterna själva som kontakter arbetsplatserna, vilket gett olika typer av verksamheter och en geografisk spridning. För arbetsplatserna innebär kontakterna möjligheter att etablera relationer med den utbildning och forskning som sker inom Mittuniversitetet.

6-7. Se under rubriken Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7), kandidat- och magisterexamen (s. 51 ff).

5.2.2 Magisterexamen

Måluppfyllelse magisterexamensarbeten

I tabellen nedan framgår bedömargruppens skattning av måluppfyllelse (1: bristande; 2: hög; 3: mycket hög måluppfyllelse) av valda examensmål i fem slumpvis framtagna examensarbeten magister.

Lärandemål Magisterexamen

- K1 visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet överblick över området
- K2 visa fördjupade kunskaper inom vissa delar av området
- K3 visa insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete
- F1 visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar
- F2 visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter [inom givna tidsramar]
- V1 visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter
- V2 visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete

Bedömargruppens skattning av fem slumpvis framtagna examensarbeten

Mål K1	K2	K3	F1	F2	V1	V2
1	2	1	1	1	1	1
3	3	3	2	2	2	3
2	2	2	2	2	2	3
3	3	2	2	2	1	2
3	2	2	2	2	2	2

Kolumnmedelvärden

2	2	2	2	2	2	2
---	---	---	---	---	---	---

Som framgår av tabell 3.2.2 är bilden av måluppfyllelse relativt splittrad och därmed lite svårare att tyda och se någon typ av mönster eller generell problematik. Även här finns det en uppsats som, via en generell låg måluppfyllelse, sänker den allmänt positiva bilden, i övrigt har uppsatserna relativt hög måluppfyllelse. Men i jämförelse med kandidatexamen är måluppfyllelsen för K1 ganska hög, vilket bör noteras, men samtidigt kanske är mer naturligt. I tabellen framgår att bristande måluppfyllelse främst avser V1 (värderingsförmåga).

Examensmål V1: V1 visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter

Beträffande V1 så efterlyser bedömargruppen i flera examensarbeten en starkare förmåga att göra bedömningar relativt vetenskapliga och etiska aspekter. Avseende det förstnämnda gäller bristerna framförallt den vetenskapliga medvetenheten om forskningsdesign, databearbetning och analys.

Frågan som handlar om att genomföra uppgifter inom givna tidsramar (ingår i kriterium F2) har varit svår för bedömargruppen att utvärdera. Enligt självvärderingen finns denna punkt inte tydligt beskriven i kursmålen eller examinationsuppgifterna. Med hänvisning till den senaste upplagan av Universitetskanslersämbetets skrift "Rättssäker examination"⁷ som säger att "Det är praxis att en student som inte blir färdig med examensarbetet under kurstiden får, inom rimliga gränser, handledning till dess arbetet är färdigt" (sid. 111 ff.), har vi uppfattat det så att alla examensarbeten som färdigställts har blivit klara inom denna rimliga tidsgräns.

Kommentarer utifrån bedömningskriterier

1. Utbildningarna ska nå kraven i högskolelag och högskoleförordningen, dvs. de faktiska studieresultaten ska motsvara de förväntade studieresultaten.

Kunskap och förståelse: I magisterprogrammets inledande kurs *Arbetsliv och hälsa* tillhandahålls, enligt självvärderingen, ett bredare perspektiv på huvudområdet för utbildningen. Det innebär att studenterna erhåller en grund kring frågor som rör arbetsliv, hälsa och rehabilitering i denna kurs, vilket sedermera följs upp i de mer specialiserade kurserna som följer i utbildningen. Kurserna fokuseras sedan främst kring frågor på individ- och organisationsnivå som rör arbetsliv, hälsa och rehabilitering. Dessa kurser har enligt bedömningar i målmatrisen erhållit tvåor och treor när det gäller kunskap och förståelse inom huvudområdet och fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen. Vad som framgår av beskrivningen av olika kurser är att examinationsformerna, utöver kunskap och förståelse, även ger utrymme för att utveckla färdigheter och förmågor, vilket vi ser som positiva och kreativa examinationsformer. Studenterna ges även en inblick i aktuell forskning i alla kurserna och i aktuella forsknings- och utvecklingsprojekt genom att flera av professorerna och docenterna medverkar med sina bidrag inom detta kunskaps- och forskningsfält. I kursen *Vetenskapligt arbete* fördjupas kunskap kring vetenskapliga metoder och studenterna kan fördjupa sina kunskaper i det egna vetenskapliga arbetet då de skriver sin D-uppsats inom områden som kopplar mot de tidigare nämnda kurserna. På detta sätt ges också en bredd i valda uppsatsämnen och, som traditionen är, en möjlighet för studenterna att ta del av andra studenters arbete via respondent- och opponenter vid examination av uppsatserna.

Färdighet och förmåga: Här lyfts kurserna *Forskningsmetodik* och *Vetenskapligt arbete* som centrala i utvecklingen av ett vetenskapligt förhållningssätt. Men även övriga kurser ska ge studenterna förutsättningar att stärka sin färdighet och förmåga genom att integrera kunskaper och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser eller att identifiera relevanta frågor. Färdighet och förmåga när det gäller det vetenskapliga arbetet tycks vara väsentligt, och examineras, under hela utbildningen. Frågan är hur detta mål kopplas till arbetslivet och till de problem som studenterna kan möta i sin profession, efter utbildningen (se nedan).

Värderingsförmåga och förhållningssätt: Centralt för magisterprogrammet i rehabiliteringsvetenskap anses vara studenternas reflektioner mellan kursens innehåll och de skeenden som de möter i samhället och de organisationer inom vilka de är verksamma (se ovan). Genom att utnyttja den starka kopplingen till studenternas egna erfarenheter ges särskilt goda möjligheter att arbeta med värderingsförmåga och

förhållningssätt utifrån organisations- och samhällsperspektiv. Genom att också koppla de olika kursernas innehåll till verksamma lärares egen forskning blir kopplingen till de vetenskapliga och etiska förhållningssätten tydliga. Den interna bedömningen är att målen rörande "vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används" är något mer problematiska, vilket går att förstå utifrån utbildningens mer praktiskt orienterade utformning. Detta kan jämföras med betoningen på vetenskapligt förhållningssätt i fråga om "färdighet och förmåga" (se ovan).

Anmärkning: Beskrivningarna i relation till bedömningskriterium 1 är utförliga, initierade och reflexiva. Men de väcker ändå frågor om hur bedömningarna av måluppfyllelse genomförts i praktiken. Det vill säga, vilka aspekter av länkningen mellan kursinnehåll och högskoleförordningens mål är det som renderar till siffrorna 1-3 i målmatriserna? En annan fråga väcks av beskrivningarna av det utbildningsnära utvecklings- och förbättringsarbetet: Finns det inga programråd eller motsvarande involverade i detta arbete?

2-4: Se under rubriken Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7), kandidat- och magisterexamen (s. 51 ff).

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.

Magisterprogrammet: Här fördjupas kunskaper inom flera områden med relevans för frågor i arbetslivet om hälsa och rehabilitering. Huvuddelen magisterstudenterna har hög egen kompetens och yrkeserfarenhet inom fält som rör hälsa och rehabilitering, vilket bidrar till erfarenhetsutbyten mellan studenterna om praktiska aspekter i förändringsarbeten. Ett flertal studenter skriver även sina uppsatser med koppling till arbetsmiljö- och hälsoproblem på den egna arbetsplatsen.

6-7: Se under rubriken Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7), kandidat- och magisterexamen (s. 51 ff).

Övergripande kommentarer utifrån bedömningskriterier (2-7): Kandidat- och Magisterexamen

Den följande genomgången av bedömningskriterier relaterar sig till hela huvudområdet och dess utbildningar på kandidat- och magisternivå.

2. Undervisningen ska fokusera på studenters lärande.

Kandidatprogrammet i rehabiliteringsvetenskap läses på helfart. Magister-

programmet läses på halvfart och de flesta av studenterna, som läser på denna nivå, tycks i hög utsträckning vara yrkesverksamma vid sidan av studierna. Detta bör kunna ge en unik möjlighet att koppla ihop kursernas innehåll med de utmaningar som studenterna kan möta i sin vardag. Tidigare erfarenheter är härvid en viktig startpunkt för vidare lärande. För att stimulera djupare kunskap och förståelse utifrån forskningsbaserad litteratur i kombination med arbetsplatsnära praktik används pedagogiska metoder som kan härledas till utmanings- och problembaserat lärande (PBL), studentaktiva diskussionsgrupper och casemetodik i undervisningen. Utbildningen ska ge möjlighet för studenterna att göra/skapa aktivitet, reflektera, diskutera och aktivt dela med sig av sin erfarenhet och kunskap tillsammans med andra genom dessa val av pedagogiska verktyg. "Flippade aktiviteter" (med förberedelsematerial) för att bl a stimulera distansstudenters lärande och reflektion låter som ett spännande alternativ, och kopplingen till Active Learning Classroom Online och bruket av "breakout rooms" i verktyget Zoom ger studenterna stor möjlighet att vara aktiva, individuellt eller i studiegrupper.

3. Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet.

Den vetenskapliga kompetensnivån inom lärarlaget generellt är hög, inkluderande bland annat fyra professorer och två docenter. Lärarkompetensen inom lärarlaget bedöms som tillfredställande, både beträffande bredd och spets. Det tycks finnas en stor bredd när det gäller ämnesbakgrund. Glädjande nog är flera av dessa involverade i kurser där vetenskapliga frågor diskuteras och de ger också exempel från sin egna vetenskapliga verksamhet. (Därtill har ett flertal av de anställda i ämnet författat kurslitteratur vilken används i utbildningen och som helt eller delvis bygger på egen forskning.) Kunskap om områdets vetenskapliga grund och metoder erhålls till stora delar på momenten *Vetenskapsteori och metod* (VTM) på kandidatprogrammet samt i kursen *Forskningsmetodik* på magisterprogrammet men detta är något som genomsyrar alla kurser på båda programmen. Den presentation som ges av kurserna i självvärderingen signalerar en tydlig vetenskaplig progression, med möjligheter till problematiseringar samt kunskaper i såväl kvantitativ som kvalitativ metod. Kurserna ger även orientering i det aktuella kunskaps- och forskningsläget inom huvudområdet.

Härvidlag tycks det vara en central målsättning, inom båda utbildningsprogrammen, att utbildningarna ska knytas till aktuell forskning på området, via bl a uppdaterade litteraturlistor. Det finns även regelbundet återkommande så kallade forskningscaféer där diverse forskningsfrågor diskuteras samt hur utbildning och forskning kan knytas

ihop.

Några magisterstudenter har skrivit sina uppsatser med koppling till pågående forsknings- och utvecklingsprojekt, vilket också resulterat i vetenskapliga artiklar efter genomgångna studier.

4. De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens.

De flesta lärare har enligt uppgift en lång erfarenhet från arbete inom akademien och flera i lärarlaget, både adjunkter och disputerade, har erfarenhet av arbete utanför akademien på arbetsplatser av hög relevans för utbildningen, exempelvis från folkhälsoinstitutet, arbetslivsinstitutet, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, kommun, landsting och företagshälsovård. Alla lärare har högskolepedagogisk utbildning. Flera lärare har varit aktiva som författare av läroböcker och kapitel i läroböcker. Det pågår hela tiden ett arbete med att se över behovet av kompetens inom lärarlaget och det har under senare år gjorts ett antal nyanställningar av lärare med kompetens som identifierats som bristfälliga. Det pågår också kontinuerligt pedagogisk/ämnesdidaktisk vidareutbildning inom lärarlaget genom att lärare går externa kurser som anordnas samt att vi internt anordnar seminarier och bjuder in extern expertis till särskilda vidareutbildningstillfällen. Frågor som väcks hos bedömaregruppen är vilka kurser som avses? Vem är det som ger dem? Vilken kvalitet/nivå håller de?

Självvärderingen uppmärksammar tre olika aktiviteter på tre olika nivåer för att exemplifiera hur man arbetar både långsiktigt och kortsiktigt med lärande och kompetensutveckling inom lärarlaget: 1) Långsiktiga och innovativa utbildningsprojekt och strategier på organisationsnivå, 2) Pedagogiskt café för pedagogiska samtal inom lärarkollegiet, och 3) Utveckling och revidering av kursplaner med studenterna i fokus. ^[1]

De pedagogiska caféerna låter intressant och behandlas även mer ingående i självvärderingen: Syftet med caféerna från start, våren 2017, var att hitta ett forum för att diskutera högskolepedagogiska frågor inom lärarkollegiet. Resultatet har blivit kontinuerliga behovsstyrda möten med träffar mellan 2-4 gånger/termin à 2 timmar. Ett exempel på caféinnehåll som kan nämnas är att studenterna lyft negativa reaktioner på formuleringar i en obligatorisk kursbok. Reaktionen diskuterades i kollegiet och föranledde ett pedagogiskt café med "lika villkor" som tema. Samtalet skedde under ledning av fakultetens lika villkors ombud. Resultatet av samtalet blev ett aktivt lärotillfälle för lärarkollegiet via analyser och revideringar av kursplaner, kurslitteratur och examination utifrån ett lika villkors perspektiv. Här finns, betonas det, en kollegial

utvecklingspotential. Något som vi uppmuntrar!

5. Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället.

Programrådet sammanträder en gång per termin och består av sju externa ledamöter som representerar både näringslivet och andra centrala aktörer när det gäller arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering i arbetslivet. I rådet ingår representanter för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Företagshälsovård, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Syftet med programrådet är att bidra till att utveckla utbildningens innehåll och arbetslivsanknytning. Representanterna träffas en gång varje termin och de bidrar då med kunskap och nuläge kring frågor som rör hälsa och rehabilitering i deras verksamheter.

Vid de regelbundet återkommande Rehabiliteringsvetardagarna har samtliga studenter (alla årskullar samt alumni studenter) möjlighet att träffa inbjudna representanter från arbetslivet och andra aktiva inom rehabiliteringsområdet. Studenterna har varit delaktiga i genomförandet av dessa "branschdagar" som erbjuder en möjlighet för studenterna att tränas i att kommunicera med utomvetenskapliga grupper.

Institutionen har genomfört en typ av "alumni enkät", som båda indikerar att det finns en tydlig koppling till arbetslivet.

På det hela taget förefaller utbildningens "användbarhet" genomtänkt. Dock har det inte funnits några studenter att bolla dessa reflektioner och ställningstaganden mot, då det saknades studentrepresentant från Rehabiliteringsvetenskap vid intervjun.

6. Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

Som sagt, studentrepresentation har saknats. Men vad som framgår av självvärderingen lyfter programansvarig, vid introduktionskurser, fram universitetets skyldighet och studenternas möjligheter till inflytande. Det har dock varit ett problem att engagera distansstudenter som representanter i olika forum som behandlar utbildningsfrågor.

De kursvärderingar som görs genom EvaSys, är en återkommande punkt och föranleder såväl åtgärder som återkoppling.

Enskilda studenter har vänt sig till programansvariga och studierektor med synpunkter. Synpunkter relevanta för programmet tas vidare till kollegiet.

För att stärka studentinflytandet har ett nytt forum för inflytande utvecklats, men har endast prövats under en termin och är för tidigt att utvärdera. Problemet har varit att förhållandevis få studenter deltar trots att Rehabiliteringsvetenskap, i linje med studenternas önskemål, försökt skapa intressanta teman för studenterna. Den största kritiken, ur lärarlagets perspektiv, är att dessa mötesforum inte bygger på representation utan studenterna företräder endast sig själva. Men försöket med särskilda studentrum kommer att fortsätta under några terminer, för att sedan utvärderas.

7. I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande.

Lärarkollegiet tycks bestå av en relativt bra mix av män och kvinnor på olika positioner; totalt åtta. Man har en relativt jämn fördelning mellan kvinnor och män bland undervisande personal även om det är en övervikt av män bland de fyra professorerna (en kvinna). Bland studenterna är det dock en ojämn könsfördelning med cirka 80-90 procent kvinnor, som förklaras av att det ser ut så även bland andra utbildningar, där människovård är en central del av det kommande yrket.

Enligt självvärderingen ingår ett jämställdhetsperspektiv som en central del i de flesta kurser på grundprogrammet och i samtliga på magisterprogrammet, eftersom man anser att kunskap kring såväl ojämlikhet i hälsa som i arbetsmiljö är grundläggande för att kunna arbeta med hälsa, hälsopromotion och rehabilitering på såväl individ-, som organisations- och samhällsnivå. Ett brett perspektiv på jämlikhet sägs därmed genomsyra all utbildning inom ämnet, där även det intersektionella perspektivet lyfts fram.

För att stärka jämställdhetsperspektivet i utbildningen har även genomförts en workshop med fakultetens jämställdhetssamordnare.

Lärosätet har en lika villkorsplan, som man ska arbeta med under två år. Betonar att det också handlar om bemötande och upplever en bra stämning bland studenterna. Planer finns att genom olika marknadsföringsinsatser kunna utjämna könssnedvridning.

Slutsatser och rekommendationer: Kandidat- och magisterexamen

Är bra – goda exempel

- Alla lärare har högskolepedagogisk utbildning, och många producerar läromedel.
- Intressant projekt som "Flippade aktiviteter" om momentet kring "Peer-Review"

- Explicita kontakter med arbetslivet, med uppsatser kopplade till arbetsmiljö- och hälsoproblem på den egna arbetsplatsen. (Här kan man dock fundera över graden av och möjligheten till distansering)

Kan åtgärdas

- Forum/former för reflektioner kring huvudområdets avgränsning(ar) och dess relation och behov av andra kunskapsfält

Bör åtgärdas

- Forum och läroprocesser kring relationen praktiktäna utbildning/akademisk kontext. Kanske inom ramen för kursutbudet/ny kurs.
- Översyn över examinationsformer ("hårda" respektive "mjuka")

Måste åtgärdas

- Betona ytterligare och starkare de etiska aspekterna inom vetenskap och forskning
- Studentrepresentationen måste bli tydligare och mer närvarande